

LATVIJAS UNIVERSITĀTE  
ĢEOGRĀFIJAS UN ZEMES ZINĀTŅU FAKULTĀTE  
ĢEOGRĀFIJAS NODAĻA

**KRIEVIJAS PĀRTIKAS PRODUKTU IMPORTA EMBARGO  
IETEKME UZ AUGĻU EKSPORTA ĢEOGRĀFIJU EIROPAS  
SAVIENĪBĀ**

BAKALaura DARBS

Autors: Jūlija Pilsneniece

Stud. apl. 12099

Darba vadītājs: doc.,Dr. ģeogr. Juris Paiders

RĪGA 2015

## ANOTĀCIJA

Bakalaura darbā tiek pētītas augļu eksporta ģeogrāfiskās tendences Eiropas Savienībā pēc Krievijas pārtikas produktu embargo ieviešanas, ņemot vērā 2014.gada perspektīvākos tirgus. Pētījuma veikšanai tika izvēlēti augļi, kurus audzē Eiropas Savienībā; augļu grupas, kuras ES tikai reeksportē netika izskatītas. Darba gaitā atklājās, ka ne katra ES valsts cieta no Krievijas pārtikas produktu embargo, cieta tikai tās valstis, kuru augļu eksports uz Krieviju pārsniedza 30%, šīs valstis arī tika pētītas padziļināti. Pētīts arī tika tas kādas augļu eksporta ģeogrāfiskās tendences bija pirms embargo ieviešanas un kā eksporta ainava mainījās pēc tam. Kā arī tika apskatīti alternatīvie noieta tirgi un tika konstatēts, ka ne visi alternatīvie tirgi ir perspektīvi. Bakalaura darbā var redzēt to, cik nopietni ģeopolitiskā situācija pasaulē ietekmē ekonomiskās un tirdzniecības attiecības starp valstīm.

**Atslēgas vārdi:** ES, Krievija, eksports, embargo, augļi, tirgus.

## ANNOTATION

The given Bachelor thesis examines geographic tendencies of fruit exports at the European Union after introduction of Russian food embargo. The most promising markets of the year 2014 have been taken into account. Fruits which are grown in the European Union have been selected for the research. Fruit groups which are merely reexported by the EU have not been examined in the paper. In the course of the research, it has been discovered that not all EU countries have suffered from Russian food embargo: only those countries have suffered, whose exports to Russia exceed 30% - it is these countries which have been detailedly examined. The research also examines what geographic tendencies of fruit exports were like before the introduction of embargo, and how the picture of exports changed afterwards. Apart from that, alternative sale markets have been examined in the paper, and it has been discovered that not all of them are promising. The Bachelor thesis shows how seriously the world's geopolitical situations affects economic and trade relationships between countries.

**Key words:** EU, Russia, exports, embargo, fruits, market.

# SATURS

Anotācija.....	2
Annotation.....	3
Apzīmējumu saraksts.....	5
Ievads.....	6
1.Literatūras pārskats.....	7
Eiropas Savienība.....	7
Eiropas savienības tirgus.....	7
Eiropas Savienības lauku saimniecības ģeogrāfija.....	9
1.3.1.Ekonomiskie apstākļi.....	9
1.3.2.Dabas apstākļi.....	10
1.4.Augļu tirgus Eiropas Savienībā.....	11
1.5.Pētāmo augļu definīcija, audzēšanas specifika un izvietošana.....	13
1.5.1.Pētāmo augļu definīcija.....	13
1.5.2.Pētāmo augļu audzēšanas specifika un izvietošana.....	14
1.6 Sankciju karš un Krievijas pārtikas produktu embargo.....	15
1.6.1.Ieskats Krievijas un ES tirgus attiecības vēsturē.....	15
1.6.2.Sankciju karš.....	16
1.6.3.Krievijas pārtikas produktu embargo.....	17
2.Materiāli un metodes.....	18
2.1.Materiāli.....	18
2.1.1. Pētamas teritorijas raksturojums.....	18
2.1.2.Izmantotas datubāzes.....	19
2.2.Metodes.....	19
3.Galveno augļu eksporta grupu raksturošana.....	21
4.Krievijas pārtikas embargo ietekme uz augļu eksporta tendencem ES.....	29
5.Perspektīvākie tirgi no alternatīviem.....	35
Secinājumi un ieteikumi.....	39
Izmantota literatūra un avoti.....	41
Pielikumi.....	44

## APZĪMĒJUMU SARAKSTS

ES	Eiropas Savienība
ASV	Amērikas Savienotas Valstis
G8	Lielais astoņnieks(The group of eight)
PSRS	Padomju Sociālistisko Republiku Savienība
PTO	Pasaules tirdzniecības organizācija
KLP	Kopēja lauksaimniecības politika
IKP	Iekšzemes kopprodukts
NATO	Ziemeļatlantijas Līguma organizācija(North Atlantic Treaty Organization)

## IEVADS

### Tēmas pamatojums un aktualitāte

2014. gads ieies vēsturē, kā ekonomiskā konflikta periods starp Eiropas savienību un Krieviju. Ukrainas notikumi ietekmē ne tikai ekonomisko ģeogrāfiju, bet arī sociālo vidi un šī tēma ir viena no aktuālākajām tēmām pasaulē.

Uz doto brīdi Ukrainas notikumi un to sekas jau ir ļoti ietekmējusi ekonomiskās un sociālās attiecības starp vairākām valstīm un nācijām netikai ES, bet arī visā pasaulē. Krievijas pārtikas preču importa embargo (turpmāk-embargo) ir samazinājis vairāku valstu IKP. Tas ir liels trieciens Austrumu un Ziemeļaustrumu Eiropas valstīm, jaunākiem Eiropas Savienības dalībniekiem. Valstīm, kurām ir netikai vēsturiskās saiknes ar Krieviju, bet arī ļoti ciešas tirgus attiecības.

Viens no galvenajiem pārtikas eksporta ķēdes posmiem ir augļu eksports. Katrā ģimenē cilvēki patērē augļus vai to izstrādājumus. Vastīm, kas eksportē lielu daudzumu augļu, tas dod ievērojamu ieguldījumu IKP; kā arī sniedz ieguldījumus augļu kravu pārvadājumu kompānijā. Krievijas pārtikas preču importa embargo var novest līdz pat audzētāju un pārvadātāju kompāniju bankrotam un kopējā valsts iedzīvotāju dzīves līmeņa samazināšanai. Svarīgi ir izvērtēt cik stipri sankcijas ietekmēs nākotnes augļu tirgus attiecības Eiropas Savienībā un visā pasaulē; kādas jaunas partnerattiecības var veidoties un cik perspektīvas būs šīs attiecības.

### Mērķis

Izvērtēt augļu eksporta ģeogrāfiskās tendences Eiropas Savienībā, ņemot verā 2014.gada perspektīvākos tirgus.

### Uzdevumi

Iepazīties ar augļu eksporta virzieniem un vērtībām, izmantojot oficiālās datubāzes.

Iezīmēt galvenās augļu eksporta grupas ES un raksturot tās.

Analizēt pārtikas embargo ietekmi uz augļu eksporta tendencēm ES.

Noskaidrot jaunus perspektīvākos tirgus.

# LITERATŪRAS PĀRSKATS

## 1.1. Eiropas savienība

Eiropas savienība ir divdesmit astoņu eiropas valstu<sup>1</sup> ekonomiskā un politiskā apvienība. Savienības mērķis ir holiskas ekonomiskas un valūtas telpas izveidošana, kā arī kopējas ārējās politikas un drošības politikas veidošana. Savienība ir vērsta uz sociālās sfēras harmonizāciju, uz mijiedarbību tieslietu nozarē un uz paplašināšanās stratēģijas realizāciju. Tā apvieno valstis ar kopējo iedzīvotāju skaitu, kas pārsniedz 400 mlj. cilvēku un pēc kopēja IKP un pēc ārējās tirdzniecības apjoma pārsniedz ASV un Japānu. Oficiālo nosaukumu savienība ieguva 1993.gadā pēc Maastricht līguma parakstīšanas 1991.gada decembrī. Līgums stājās spēkā 1.novembrī 1993.gadā.(Гладкий et al., 2006) No Eiropas Savienības veidošanās brīža visās dalībvalstīs tika izveidots vienots tirgus. Uz doto brīdi astoņpadsmit dalībvalstis izmanto vienu kopējo valūtu - eiro, veidojot eirozonu.

## 1.2. Eiropas Savienības tirgus

Lai objektīvi izvērtētu valstu saimniecisko stāvokli ir nepieciešams analizēt vienu no galvenajiem starptautisko vidi un valsts tautsaimniecību raksturojošiem ekonomiskiem rādītājiem –eksportu. Šajā sakarā ir svarīgi atzīmēt arī to, ka tieši preču eksports veido vairāku valstu iekšzemes kopprodukta ievērojamu daļu, turklāt bez eksporta straujas attīstības nav iedomājama arī valstu strauja ekonomiska attīstība, nodarbinātības līmeņa paaugstināšana, un sociālo jautājumu veiksmīga risināšana.(Šenberga, 2014) Eksportam ir jābūt konkurētspējīgam lai turēt savas pozīcijas globalajā tirgū. Eksporta konkurētspēja var tikt novērtēta pēc dažādām metodēm tādās kategorijās kā cenu un izmaksu konkurētspēja, necenu konkurētspēja, citi konkurētspējas aspekti (eksporta potenciāls, eksporta strukturālā komplikētība, tirgus daļu pārmaiņas).(Stikāne, 2014)

ES ir lielākā ekonomika pasaulē, lielākā eksportētāja un importētāja, vadošā ieguldītāja un ārvalstu ieguldījumu saņēmēja, un lielākā atbalsta līdzekļu devēja. Kaut tur dzīvo tikai 7 % pasaules iedzīvotāju, tai pieder vairāk nekā viena ceturtdaļa pasaules bagātību, mērot pēc iekšzemes kopprodukta (IKP) — kopējās saražoto preču un pakalpojumu vērtības. Vienotais tirgus ar preču, pakalpojumu, personu un kapitāla brīvu apriti ES teritorijā ir priekšnosacījums darbavietu radīšanai Eiropas Savienībā, pateicoties tirdzniecībai ar citām valstīm un

---

<sup>1</sup> Francija, Vācija, Itālija, Nīderlande, Beļģija, Luksemburga, Īrija, Apvienotā Karaliste, Dānija, Grieķija, Spānija, Portugāle, Austrija, Somija, Zviedrija, Čehija, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Malta, Polija, Slovākija, Slovēnija, Ungārija, Rumānija, Bulgārija, Horvātija.

reģioniem. Par šo tirgu ir atbildīga ES, nevis valstu valdības. ES arī veido tirdzniecības attiecības ar pārējām pasaules valstīm. Vārdu sakot, Eiropas Savienībai ir ievērojami lielāks svars starptautiskās tirdzniecības sarunās, nekā dalībvalstīm būtu bijis atsevišķi. ES ir aktīva ekonomiskā un politiskā dalībniece ar aizvien lielākām reģionālajām un globālajām interesēm un pienākumiem.(Eiropas komisija, 2013)

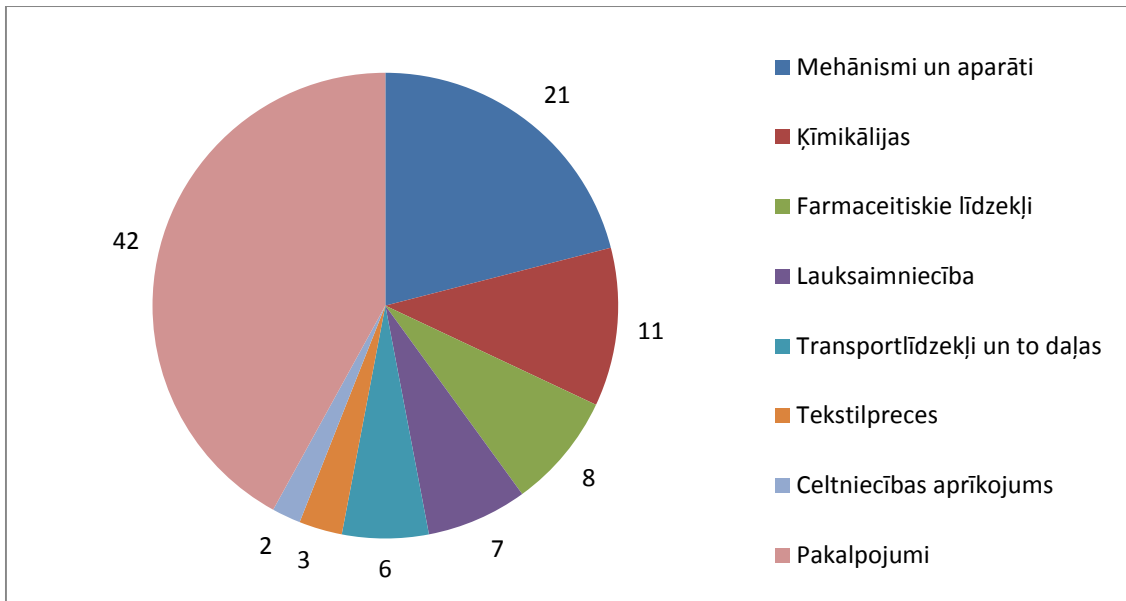
Eiropas Savienības tirdzniecības politika balstās uz trim svarīgiem principiem. ES aktīvi piedalās daudzpusējās Pasaules tirdzniecības organizācijas (PTO) sarunās. Tā veido dziļākas divpusējās tirdzniecības attiecības ar atsevišķām valstīm un reģioniem un izmanto vienpusējus pasākumus, piemēram, piemēro atvieglotu režīmu jaunattīstības valstīm. Turklāt tā izmanto piekļuves stratēģiju, lai likvidētu konkrētus šķēršļus nozīmīgākajos eksporta tirgos.(Eiropas komisija, 2013)

Tirdzniecības standarti. Šie standarti ir spēkā attiecībā uz lielāko daļu lauksaimniecības produktu. Tajos ir noteikta produktu grupu klasifikācija, obligāti izpildāmās prasības attiecībā uz īpašībām un dažas prasības attiecībā uz produktu marķējumu. Tajos ietilpst informācija patērētājam (piemēram, par augļu un dārzeņu izcelsmi un šķirni), un tie ļauj salīdzināt līdzvērtīgas kvalitātes produktu cenas. Šie standarti atvieglo tirdzniecību Eiropā. (Eiropas komisija, 2014)

Fundamentālo izmaiņu dēļ pasaules piegādes ķēdēs svarīgāk kļūst tas, kur tiek radīta pievienotā vērtība, nevis kur tiek reģistrēts eksports. Tāpēc ES tirdzniecības politikas mērķis ir saglabāt un, ja nepieciešams, atjaunot ES vietu globālajās piegādes ķēdēs, nevis mēģināt saglabāt ikvienu ražošanas posmu pašu mājās. Tirdzniecība arvien biežāk nozīmē vērtības pievienošanu, sākot ar pētniecību, attīstību un dizainu un beidzot ar detaļu ražošanu, montāžu un loģistiku. Mazie un vidējie uzņēmumi ne vienmēr paši eksportē tieši, bet daudzi mazie uzņēmumi piegādā daļas, sastāvdaļas un pakalpojumus, kas ir iekļauti lielāku uzņēmumu eksportā. Prece, kas ir oficiāli reģistrēta kā Vācijas eksports, faktiski var saturēt detaļas no Čehijas Republikas, Beļģijas vai Polijas.(Eiropas komisija, 2013)

ES ielākie tirdzniecības partneri ir Ķīna, Krievija un ASV. Ķīnas preču imports ES gandrīz sasniedz 300 mlrd. eiro robežu, Krievijas un ASV imports daudz neatpaliek un pārsniedz 200 mlrd. eiro robežu. Ar eksportu ir novērojama cita aina: tur līderis ir ASV un rādītājs pārsniedz Ķīnas importu. Otrajā vietā ir Ķīna un trešajā - Krievija ar rādītāju 125 mlrd. eiro.(Eurostat, 2012)

## Eiropas savienības lauku saimniecības ģeogrāfija



Att.1.1. ES eksporta struktūra, % , 2014. (Izstrādāja autore, avots: Eiropas komisija)

### 1.3.1. Ekonomiskie apstākļi

Eiropas savienībā ir 500 miljoni patērētāju, un viņiem visiem ir vajadzīga pastāvīga apgāde ar veselīgu un barojošu pārtiku par pieņemamām cenām. Ekonomikā joprojām saglabāsies nedrošība un neparedzamība. Turklāt pašlaik ir un arī turpmāk būs jārisina vairākas sarežģītas problēmas, tostarp globālā konkurence, ekonomikas un finanšu krīzes, klimata pārmaiņas un izejvielu, piemēram, degvielas un mēslojuma, cenu pieaugums. Kopumā lauku saimniecību darbība un pārtikas ražošana ir būtiski mūsu ekonomikas un sabiedrības elementi. Eiropas savienības 28 dalībvalstīs ir aptuveni 12 miljoni lauksaimnieku, un mazliet vairāk nekā 4 miljoni cilvēku ir nodarbināti pārtikas nozarē. Lauksaimniecības un pārtikas nozarē kopā ir 7% no visām darbvietām, un tās saražo 6% Eiropas iekšzemes kopprodukta. (Eiropas komisija, 2014)

Lauksaimniecība ir katra valsts būtiska ekonomikas sastāvdaļa, tā nodrošina iedzīvotājus gan ar pārtikas produktiem, gan ar darbu. Tā nodrošina ekonomiku ar izejvielām pārtikas rūpniecībai un nodrošina ienākumus ar preču eksportu. (Berjoza, 2014) Lauksaimniecībā ir nodarbināti apmēram puse no visiem Zemes lodes darbaspējīgiem iedzīvotājiem. Attīstībās valstīs šis rādītājs pārsniedz 50%, kā arī atsevišķos gadījumos pat sasniedz 90%. Bet rūpnieciski attīstītājās valstīs tikai 7-9% iedzīvotāju ir nodarbināti lauksaimniecības nozarē,

pie tam Lielbritānijā šis rādītājs nesasniedz pat 3%. Tas ir saistīts ar tehnisko progressu. Attīstītajās valstīs notika lielas izmaiņas agrārajā sektorā, tas ir pilnīga automatizācija ar jaunāku tehnoloģiju palīdzību. Rezultātā pieauga ražotspēja un samazinājas cilvēka darbaspēka vajadzība. Ar jauno tehnoloģiju ieviešanu viens lauksaimnieks var apgādāt ar pārtiku 80 cilvēku. Šādas lauksaimniecības veids ir novērojams Beļģijā, Lielbritānijā, Dānijā un Nīderlandē. Šāda attīstība ļauj valstīm apmierināt netikai iekšējo pārtikas pieprasījumu, bet arī eksportēt to. (Гладкий et al., 2006)

Lauksaimniecība ir viena no retajām jomām, kurā kopējā politika tiek finansēta galvenokārt no Eiropas savienības budžeta, nevis no dalībvalstu budžeta. Pēc 2013.gada reformas lauksaimniekiem jāievieš videi draudzīgas darba metodes, lai viņi varētu pilntiesīgi saņemt ienākumu atbalsta maksājumus. Praktiski tas nozīmē, ka viņiem jā saglabā ilggadīgo zālāju platības (zāle labi absorbē oglekļa dioksīdu, palīdzot ierobežot klimata pārmaiņas); viņiem jāaudzē minimālais skaits kultūraugu un jāapsaimnieko 5% savas aramzemes platības tā, lai veicinātu bioloģisko daudzveidību (saukta par ekoloģiski nozīmīgu platību). ES kopējā lauksaimniecības politika (KLP), kura aizsākās 1962.gadā, ir partnerība starp lauksaimniecību un sabiedrību, tika izveidota ES lauksaimniecības atbalstīšanai. (Eiropas komisija, 2014)

### **1.3.2. Dabas apstākļi**

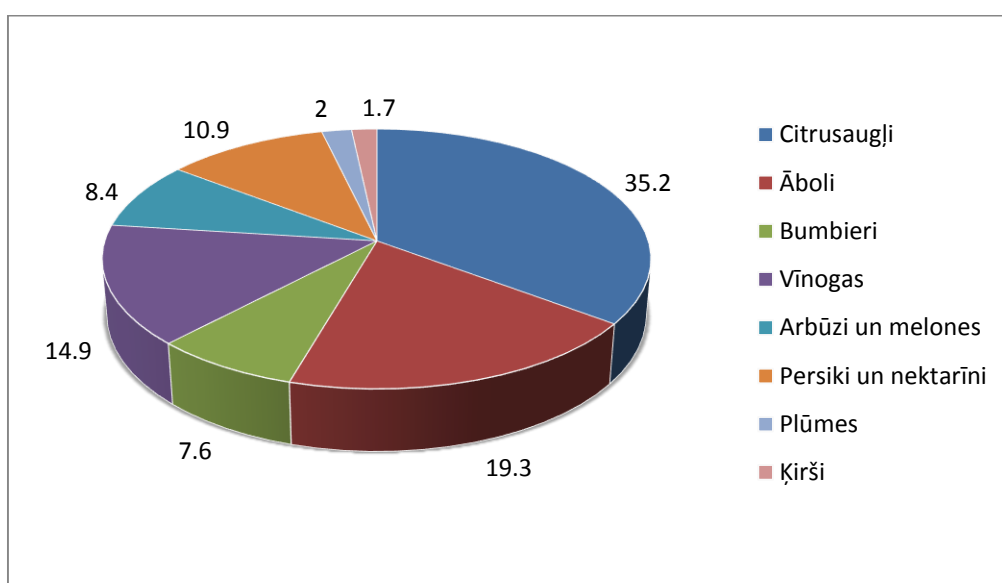
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme ir nozīmīgākais pārtikas ražošanas resurss. Aprēķināts, ka vidēji sauszemes ekosistēmas nodrošina aptuveni 95% no cilvēku paterētas pārtikas, savukārt viens no ekosistēmas pamatelementiem ir augsne. Kultūraugus var audzēt arī mākslīgos substrātos, piemēram, siltumnīcās, taču šādi saražotas pārtikas īpatsvars ir ļoti niecīgs. (Nikodemus et al., 2008) Visi dabas komponenti veido augsnes agrodabisko potenciālu, kas lielā mērā ietekmē lauksaimniecības attīstību un izvietojumu. Pēc tās potenciāla novērtē augsnes auglību: skaitas bioloģiskie un ģeoloģiskie komponenti, hidroloģiskie un klimātiskie apstākļi u.c. Eksistē arī limitējošie faktori, kuri negatīvi ietekmē augsnes auglību. Tie ir mūžīgais sasalums, mitruma pārmērs, arīdie apstākļi un barības vielu trūkums. Bet Eiropas augsnes resursi nav ļoti pakļauti limitejošo faktoru negatīvai ietekmei un ES valstīs ir pietekoši daudz zemju, kas tika izmantotas lauksaimniecībā. Lauksaimniecības zemes Eiropā aizņem 32% no visas sauszemes. (Гладкий et al., 2006)

Ražošanas raksturam lauksaimniecībā ir noteikti cikli un tie atšķiras ar noteiktu ilgumu gada laikā - veģetācijas periodu. Veģetācijas periodu ietekmē saules radiācijas daudzums un aktīvās temperatūras (no +10°C) gada summa. Šie rādītāji samazinās no mazajiem uz lielajiem platuma grādiem: tropu joslās veģetācijas periods ilgst veselu gadu, bet lielajos

platuma grādos tā ilgst no pavasara salnām līdz rudens salnām. Vēl viens veģetāciju ietekmējošs faktors ir atmosfēras mitruma apstākļi, jo lauksaimniecība bez apūdeņošanas ir iespējama tikai, ja nokrišņu daudzums ir vairāk nekā 600 mm/gadā. (Гладкий et al., 2006) Bet ar to cilvēki jau sen ir iemācījušies cīnīties. Ar meliorācijas palīdzību raža vairs nav atkarīga no nokrišņu daudzuma. Irigāciju pārsvarā izmanto sausākos rajonos, Dienvidu un Dienvidrietumu Eiropā, bet zemes drenāžu – merenajā joslā. Klasisks piemērs ir Ziemeļjūras zemo krastu josla, kur atrodas polderi, kas ir nosusināta platība, kas ar aizsargdambi norobežota no uzplūstošiem ūdeņiem un no kuras ūdens noteci novada ar atsūknēšanu (ZMNI, 2014). Polderi veido hidroloģisku sistēmu, kura režīmu regulē mākslīgi. Šādas ainavas ir raksturīgas Nīderlandei, Vācijai, Dānijai un Baltijas valstīm. Nīderlandē polderi sasniedz milzīgus izmērus un aizņem gandrīz 60% no valsts teritorijas. Polderus izmanto lauksaimniecībai.

Nozīmīga ir ES programma “Natura 2000”. Runa ir par tīklu, kurā ir ap 25000 teritoriju. Tā kopējā platība ir aptuveni piektā daļa no ES teritorijas. Programmas mērķis ir aizsargāt Eiropas bioloģisko daudzveidību. Šīs teritorijas nav “nožogoti” aizsargātie apgabali, bet ir atklātas un bieži ir atkarīgas no ilgtspējīgas cilvēka darbības un zemes izmantošanas, gadu gaitā tās veidojot un apsaimniekojot. Daudzas teritorijas ir uz lauksaimniecības zemes, un lauksaimnieki cenšas šo zemi apstrādāt tā, lai tiktu saglabāta bioloģiskā daudzveidība. (Eiropas komisija, 2013)

#### 1.4. Augļu tirgus Eiropas Savienībā



Att. 1.2. ES augļu eksporta struktūra, %, 2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)

Ārējā tirdzniecība ir vienīgais veids kā jebkura valsts piedalās starptautiskajā darba dalīšanā. Lai saprastu ārējas tirdzniecības tendences zinātniskajā literatūrā tiek analizēti lielākie tirdzniecības partneri, tiek veikta preču apgrozījuma analīze, tiek analizēti importēto/eksportēto preču veidi vai grupas. Ārējā tirdzniecība ir viens no būtiskajiem valsts ekonomikas elementiem, ko obligāti ir jāietver ikvienas valsts ģeogrāfiskajā aprakstā, jo tas parāda valsts integrāciju pasaules ekonomikā, tās vietu darba dalīšanas procesā un globalizācijas līmenī, ka arī tās ekonomisko efektivitāti. (Berjoza,2014) Ir vērts atsaukties uz C. Ketela, ekonomista, kas specializējās konkurētspējas stratēģiju izstrādē, vārdiem: „Eksports ir nozīmīgs diagnostikas instruments, kas var palīdz noteikt to, vai valsts tautsaimniecības pamātradītāji ir kartībā . Kopējie panākumi globālajos eksporta tirgos, kā arī atsevišķu eksportējošo nozaru radītāji, sniedz vērtīgu informāciju par valsts konkurētspējas līmeni.”(Šenberga,2014)

Augļu ražošana un paterēšana pasaulē stabili turpinā augt un šī tendence nebija sajukta pasaules ekonomiskās krīzes laikā 2009.gadā. Augļu tirgus aug uz 20-30% katru gadu, pārsvarā importa dēļ. Vislielākais eksporta un importa apjoms pieder tādiem augļu kultūram kā āboli, citrusaugļi un vīnogas.(Att.1.2.) To augļu ražošana pedējos gados sastādīja miljoni tonnu; citu augļu kultūru ražošanas apjomi ievērojami atpaliek. Mūsdienās aizvien lielāka augļu daļa paterējas svaigā veidā; to ietekmē netikai augļu glabāšanas jaunu tehnoloģiju īstenošana, bet arī transporta attīstība.(Академия сервис, 2010)

Eiropas Savienības valstis eksportē ievērojamu daudzumu augļu un ieņem pirmo vietu pasaulē pēc augļu eksporta. Taču tas nenozīmē, ka ES ir lielākais augļu ražotājs pasaulē, tāpēc ka ES nodarbojas arī ar reeksportu; līderis šajā jomā ir Nīderlande. Nīderlandes augļu eksports 2012.gadā aizņem apmēram 14% no visas pasaules augļu eksporta, neskatoties uz to, ka lielākais ES augļu ražotājs – Spānija, pasaules augļu eksportā aizņēma 12% tirgus. Nīderlandes galvenais partneris ir Vācija, kur tiek eksportēti 35% no kopējā Nīderlandes augļu eksporta.(TradeMap, 2014)

Darbā tiek apskatītas piecas augļu eksporta grupas, kurās ietilpst svaigi augļi, kurus audzē Eiropas Savienībā.(Pielikums: *tabula 1*)

## 1.5. Pētāmo augļu definīcija, audzēšanas specifika un izvietošana

### 1.5.1. Pētāmo augļu definīcija

Apelsīns ir apelsīnkoka (*Citrus sinensis*) augs. Tas atpazīstams pie citrusaugu ģinta, kurā vēl ir iekļauti citrons (*Citrus limon*), laims (*Citrus aurantifolia*) un hibridsuga greipfruts (*Citrus paradisi*). Citrusaugļiem ir izturīga miza. Iekšpusē augļi ir sadalīti slāņos, kas satur daudz šūnu. Apelsīns ir pasaulē visvairāk audzētais auglis, kas aug kokos. Apelsīnkoki ir parasti 10 metrus augsti, citrona un laima koki 5-6 metrus augsti. Citrusaugu ģints koki ir mužzaļi. (Bogolyubov, 2013)

Vīnogas ir augļi, botāniski precīzāk-ogas, kuras aug daudzgadīgu vīnkoku (*Vitis*) sugām. Eksistē daudz vīnogu šķirņu, bet vissvarīgākā šķirne ir kultūrvinoga (*Vitis vinifera*), kura kalpo par vīna izejvielu.

Ābols ir mājas ābeles (*Malus domestica*) auglis. Neliels līdz vidēji liels (augstums līdz 15-20 m) rožu dzimtas koks. Mūsdienās ābolu šķirnes ir ļoti daudz, tas ir kultivētas vairākās valstīs mērenā klimata joslā. Zināms vismaz 10000 ābolu šķirņu. (latvijasdaba, 2015)

Bumbieris ir mājas bumbieres (*Pyrus communis L.*) auglis. Neliels vai vidēji liels rožu dzimtas koks (augstums 15 -20 metri). Plaši kultivēts visā pasaulē. Bumbieru šķirņu ir apmēram 5000. (latvijasdaba, 2015)

Saldais ķirsis (*Cerasus avium(L.)moench*) ir neliels rožu dzimtas koks. Auglis – ķirsis, kurš ir 1 cm diametrā. Plaši kultivēts, bet Eiropas Ddaļā un DRdaļā ļoti bieži pāriet savvaļā. (latvijasdaba, 2015)

Plūme ir lodveidīgs, zilganmelns auglis, kurš aug uz plūmes (*Prunus*) koka. Izplatītākais no kultūršķirnēm ir mājas plūme (*Prunus domestica L.*) Neliels vai vidēji liels rožu dzimtes krūms vai mazs koks. Pie plūmju ģints vēl pieskaita nektarīnu un persiku augus, kā arī aprikozes.

Parastais persiks (*Prunus persica L.*), tautā vienkārši persiks vai firziķis, ir plūmju ģints augļu rožu dzimtas koks. Nektarīns (*Prunus persica nucipersi*) ir persika šķirne, tika izveidota mākslīgi, no persika tas atšķiras ar mizu, kura nektarīnam ir glūda, bet persikam – skropstainā. Aprikoze – aprikozes koka (*Prunus armeniaca*) auglis. Vidēja augstuma koks ar ērkšķiem. Aprikozes augļi atšķiras no persikiem ar mazāko izmēru un spilgtu nokrāsu. (Bogolyubov, 2013)

Melone (*Cucumis melo L.*) un arbuzs (*Citrullus lanatus*) ir augi no ķirbju (*Cucurbitaceae*) dzimtas. Arbuzs un melone ir viengadīgas sugas un morfoloģiski vairāk līdzīgas ogai. Bet atšķiras tie netikai ar krāsu, bet arī ar garšu.

### 1.5.2.Pētāmo augļu audzēšanas specifika un izvietošana

Darbā apskatītās augļu grupas atšķiras viena no otras pēc audzēšanas specifikas; un tas ietekmē audzes ģeogrāfisko novietojumu. Augļu veiksmīga audzēšana, tāpat kā visa lauksaimniecība, ir atkarīga no vairākiem ģeogrāfiskiem faktoriem: klimatiskās joslas, reljefa, augsnes, hidroloģiskā režīma u.c.

Vairākas augļu šķirnes uz Eiropu ir ievestas no Āzijas un jau senatnē cilvēki ir iemācījušies veidot jaunas šķirnes, lai pielāgotu augļus vairākiem augšanu ietekmējušiem apstākļiem.

Citrusaugļi ir augļi, kas Ķīnā tika kultivēti jau 2,5 tuks. gadu p.m.ē. Apelsīns ir mandarīnu un pomelo hibrīds, kas Eiropā tika ievests ar portugāļu jūrnieku palīdzību un tagad aug visā Vidusjūras piekrastē: Portugālē, Spānijā, Itālijā, Kiprā un Grieķijā. Mandarīnu šķirnes, pēc tā, kādu temperatūru iztur augļu stādi, var sadalīt trīs grupās, bet izturīgākās šķirnes no siltummīlošajām šķirnēm atšķiras pēc garšas. Mandarīnus Eiropā pārsvarā audzē Spānijā un Dienvidfrancijā. No citrusaugļiem vājākais ir laims, tā saknes mirst jau pie 0°C.(Bogolyubov, 2013)

Eiropā pirmais persiku stāds tika iestādīts Itālijā pirmajā gadsimtā m.ē. un vēlprojām ir populārākais auglis Itālijā. Persikus un nektarīnus audzē Spānijā, Itālijā, Grieķijā un Francijā, bet tagad pastāv arī ziemcietīgas šķirnes, kuras var audzēt lielajos platuma grādos.

Vīnogas aug merenajā un subtropu joslā un šis auglis ir līderis pēc subproduktu skaita no tā. Vīnogu ģeogrāfija ir ļoti plaša, tā kā šķirņu skaits ir ļoti liels. Bet galvenais vīnogu audzēšanas noteikums – viegla augsne; vīnogu audzēšana ir bezperspektīva uz smagam malainam augsnem.(Bogolyubov, 2013) Eiropā audzē vīnogas Vidusjūras reģionā, kā arī Melnās jūras piekrastē, bet Eiropas patī tālākā ziemeļu vīnogu audzētava atrodas Latvijā, Sabilē.

Augļus, kurus audzē gandrīz katrā Eiropas valstī ir āboli, bumbieri, ķirši un plūmes. Mūsdienās, pēc veiksmīgas selekcionēšanas, šie augļi var labi jūties līdz pat 60°ziemeļu platuma grādiem.

Arbūzus un melones audzē nelielos daudzumos, pārsvarā Spānijā un Francijā. Banāni, ananāsi, mango, guavas, avokado, papajas vispār neaudzē Eiropā, tā kā stādiem ir vajadzīgs liels mitrums un augsta gaisa temperatūra. Ideāli piemērota vieta šo augļu audzēšanai ir tropu joslas. Bet Eiropas eksportā tām ir lielā loma, jo vairākas ES valstis reeksportē šos augļus.

## 1.6 Sankciju karš un Krievijas pārtikas produktu embargo

### 1.6.1. Ieskats Krievijas un ES tirgus attiecību vēsturē

Oficiālas attiecības starp Krieviju un ES tika izveidotas 1991.gada decembrī, pēc PSRS sabrukšanas. Krievija pasludināja sevi par PSRS pēcteci, uzņemoties visus PSRS ārvalstu parādus. Konkrētāk Krievija pārņēma visas PSRS saistības pēc 1991.gadā decembrī parakstītā sadarbības līguma. (Official Journal, 1997)

1994.gada 24. jūnijā tika parakstīts vēl viens līgums starp Krieviju un ES par sadarbības iedziļināšanos – partnerattiecības un sadarbības vienošanas, dokuments stājās spēkā 1997.gadā un tika parakstīts uz desmit gadiem. Līgums apņēma trīs galvenās nozares: politiku, tirgu un kultūru. Tika pieņemti abām pusēm labvēlīgi un izdevīgi lēmumi un importa tarifi, it īpaši izdevīgus Krievijai, jo ES noņēma visus importa preču daudzuma ierobežojumus. Vienošanas regulē transrobežu uzņēmējdarbību starp ES un Krieviju, kapitāla kustību, investīcijas un pakalpojumu sniegšanu. Līgums satur lielu sadarbības programmu vairākās nozarēs: zinātne, tehnoloģijas, lauksaimniecība, enerģētika, transports, komunikācijas, vide, tūrisms, izglītība, statistika utt. (Шишков, 2001)

Sākot no 1998. gada divreiz gadā notiek Krievijas - ES sammiti, kur notiek turpmākās sadarbības un attīstības virzienu apspriešana.

Tirdzniecība ir galvenā sadarbības forma starp ES un Krieviju. 1990os gados tirdzniecības dinamika bija mērena, bet 2000os gados tā bija ļoti nevienmērīga asimetrijas dēļ. Krievijas daļa ES ārējā tirdzniecībā bija 3,2%-3,7%, bet ES daļa Krievijas ārējā tirdzniecībā bija 31%-35%. Tirgus asimetrijas otrais aspekts ir tāds, ka Krievija pārsvarā eksportē uz ES energoresursus un izejvielas, bet ES uz Krieviju – aprīkojumu, masu patēriņa preces, mašīnas un pārtiku. (European Commission, 2014)

2004. gada ES teritoriju paplašināšana ir Krievijai ļoti izdevīgs process, tā kā jauniem dalībniekiem ir jāpieņem kopīgus tarifus, tirdzniecības režīmu un holiskā tirgus noteikumus. Bet saistībā ar to ka jaunie ES dalībnieki ir bijušās PSRS republikas, paplašinātajā Eiropas Savienībā sāk augt antikrieviska noskaņa. Sāka parādīties savstarpējās pretenzijas un nesaskaņas, kas noveda pie starpvalstu attiecību progresa sarukuma.

Līdz 2014.gadam Krievija ieņēma trešo vietu pēc preču aprites apjoma ar ES: 2012.gadā ES eksportēja preces un pakalpojumus uz Krieviju 123 mljrd. eiro apmērā, un Krievija uz ES 213 mljrd. eiro apmērā. (European Commission, 2014)

## 1.6.2.Sankciju karš

Pēc Krimas konflikta sākuma rietumu sabiedrības pozīcija pret Krieviju mainījās uz nosodošu par Krievijas iejaukšanos Ukrainas iekšējā lietvedībā. Krievijas rīcība Ukrainas teritorijā tika novērtēti kā draudi Ukrainas suvernitātei un Budapeštas memoranduma<sup>1</sup> pārkāpšanā. Bet Krievija oficiāli noraida apsūdzības memoranduma pārkāpšanā un uzskata, ka Budapeštas protokols ir miris, tā kā Vašingtona un Londona pieņēma Kijevas jaunās varas leģitimitāti. 2014.gada marta sākumā ASV brīdināja Krieviju, ka turpmākā darbība Ukrainas teritorijā novedīs pie politiskas un ekonomiskas izolācijas, bet 6. martā tika pieņemts lēmums par to, ka Krima tiks iekļauta Krievijas Federācijas sastāvā. Tājā paša dienā ASV prezidents Baraks Obama parakstīja rīkojumu par iespēju ievest sankcijas pret Krieviju.(Справки, 2015)

Pirmā sankciju pakete tika pieņemta 2014.gada marta vidū, tajā piedalījās ASV, Kanāda, ES, Austrālija un Jaunzēlande. Starptautiskās organizācijas atcēla visas militārās un civilās tikšanās un misijas ar Krieviju, kā arī tika atcelts sammits ES-Krievija. ES ieviesa sankcijas pret fiziskajām un juridiskajām personām, tā ES melnajā sarakstā tika apmēram 70 cilvēku un 30 organizāciju. Eiropas Savienības valstu vēstniecības pārtrauca vīzu izsniegšanu Krimas iedzīvotājiem. G8 organizācija izbeidza sadarbību ar Krieviju.(Europa,2014)

Otrais sankciju viķis notika aprīlī un maijā, kad Ukrainas notikumi attīstījās pāri revolūcijas robežām un valsts austrumu daļa pārvērtās par kara zonu. Eiropas Savienība uzlika īpatsvaru uz gāzes attiecībām, pieņemot rezolūciju par gāzes vada Juznij potok būves apturēšanu.

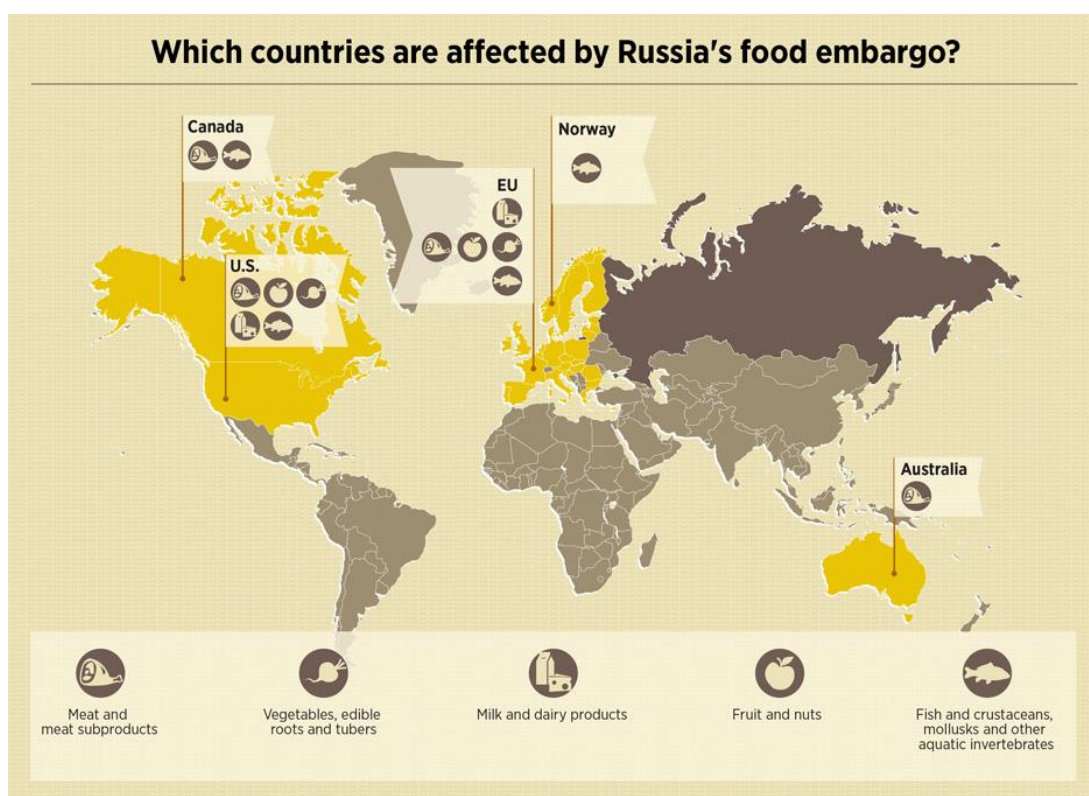
Trešais sankciju posms sākās pēc Boeing 777 katastrofas kura notika Doņeckas apgabalā 2014.gadā 17.jūlijā. Katastrofas iemesli tiek slēpti, bet vairāku valstu valdības tajā vaino Krieviju un Austrumukrainas iedzīvotājus, kuri karo pret Kijevas valdību pēc veiksmīgās Krimas pievienošanas Krievijai. Tika papildināts ES saraksts „persona non grata” un Eiropas investīciju banka pārtrauca visu projektu finansēšanu Krievijā. 2014.gada 7.augustā NATO ģenerālsekretārs paziņoja ka organizācija pārtrauc savu sadarbību ar Krieviju.(Europa,2014)

Sankciju kara laikā Krievija atbildēja pasaulei ar savu „melno” sarakstu, kurā iekļuva ne tikai ASV kongresa dalībnieki, bet arī Kanādas, Japānas un ES ierēdņu rinda.

### 1.6.3.Krievijas pārtikas produktu embargo

Galvenais Krievijas atbildes solis bija pārtikas produktu embargo ieviešana. Embargo skar visas valstis, kuras piedalījās ekonomisko sankciju ieviešanā pret Krieviju: ASV, ES, Norvēģija, Kanāda, Austrālija. No 2014.gada 6.augusta Krievijas teritorijā aizliegts ievest sekojošus pārtikas produktus no minētajām valstīm: gaļas un piena produkti, dārzeņi, augļi, zivis un rieksti. Pārtikas produktu embargo ilgst vienu gadu, pēc tam situācija tiks izskatīta un tiks pieņemts jauns lēmums.

Pārtikas produktu imports uz Krieviju samazinājās par 41,9% gada laikā, no 2014.gada janvāra līdz 2015.gada janvārim. Augļu un riekstu imports samazinājās par 47%. (interfax, 2015) Krievijas imports 2014. gadā sastādīja 32,25 mljrd. eiro no tiem 11,80 mljrd. eiro bija Eiropas Savienības valstu eksports.(dw,2015)



Att.1.3. Krievijas pārtikas produktu embargo, 2014. (Avots: [www.rbth.co.uk](http://www.rbth.co.uk))

## 2.MATERIĀLI UN METODEDES

### 2.1. Materiāli

#### 2.1.1. Pētamas teritorijas raksturojums

Eiropa ir pasaules daļa, kura kopā ar Āziju veido kontinentu – Eirāzija. Eiropa ir Eirāzijas rietumu daļa, tā atrodas ziemeļu puslodē, novietota 30° - 90° ziemeļu platuma grādu robežās un starp 30° rietumu garuma un 70° austrumu garuma. Eiropu šķērso nulles meridiāns, kurš šķērso Lielbritāniju, Franciju un Spāniju. Eiropas ģeogrāfiskās robežas galējais dienvidu punkts ir Grieķijas sala Krēta, austrumu – Kaspijas jūra un Urālu kalni, ziemeļu - Krievijas Friča Jozefa zeme un rietumu – Pireneju pussala. Bet Krievija un Norvēģija nav Eiropas Savienības sastāvā, tāpēc pētamas teritorijas robežas mainās no ziemeļiem un no austrumiem. Eiropas Savienības ziemeļu galējais punkts atrodas Somijā un ES rietumu robeža iet pa Rumānijas, Polijas, Lietuvas, Latvijas un Igaunijas rietumrobežas līniju.

Eiropu apskalo Atlantijas okeāna baseina jūras un Ziemeļu ledus okeāna baseina jūras. Lielākas upes ir Donava, Reina un Elba. Lielākie ezeri Eiropas Savienībā atrodas Skandināvijā, lielākais ir Vēnerns(arī dziļākais Eiropā), kurš atrodas Zviedrijā. Zēmākais Eiropas sauszemes punkts atrodas Nīderlandē, ZA virzienā no Roterdamas – 6,74 m zem jūras līmeņa. Augstākais Eiropas Savienības punkts ir Alpu kalnu sistēmas virsotne Monblans – 4810 m virs jūras līmeņa. Virsotne atrodas uz Itālija un Francijas robežas un oficiāli pieder abām valstīm.

Eiropas Savienības teritorija dalās astoņās dabas zonās: mūžzaļo cietlapju mežos un krūmājos, augstumjoslojuma apgabalos, platlapju mežos, stepēs, mežastepēs, jauktajos mežos, taigās un mežatundrās. Dienvideiropa atrodas mūžzaļo cietlapju mežu un krūmāju dabas zonā, viduseiropa un Lielbritānija – platlapju mežu zonā, dienvidu Zviedrija un Baltijas valstis atrodas jaukto mežu dabas zonā, Skandināvijas pussala un Lielbritānijas Z daļa – taigā. Neliels apgabals uz rietumiem no Karpatiem atrodas mežastepē, kā arī Melnās jūras piekrastē; Donavas delta atrodas stepē. Eiropas Savienības ziemeļu galējais punkts atrodas mežatundrā.(Turlajs, 2014)

20% no Eiropas Savienības teritorijas ir iekļautas NATURA2000 programmā. Tā ir ES izveidota programma lai aizsargātu vairākus putnu, dzīvnieku un augu veidus, kā arī to izplatības areālus.(NATURA2000, 2014)

### 2.1.2. Izmantotas datubāzes

Darba izstrādāšanā izmantotas vairākas datubāzes; galvenais datu avots ir *TradeMap* datubāze. *TradeMap* – starpvalstu tirdzniecības statistikas datubāze, kura vērsta uz starptautiskā biznesa attīstības veicināšanu. *TradeMap* piedāva plašu datu spektru: eksporta un importa vērtības un virzienus, apjomus, augšanas radītājus, tirgus sadalīšanu utc. Datus var saņemt gan mēneša, gan ceturkšņa, gan gada griezumā. *TradeMap* dati ir pieejami tabulu, grafiku vai karšu veidā; datubāze satur datus par 220 valstīm un teritorijām, un 5300 produktu vienībām.

Pētījuma vajadzībām tika izstrādātas divas datubāzes uz *TradeMap* datubāzes pamata. Autora izstrādātās datubāzes satur darbā apskatāmo augļu eksporta datus par 2013.gadu un 2014.gadu. Tajās iekļauti dati par eksporta vērtībām, ieņemto vietu pasaulē pēc eksporta vērtības un galveni eksporta virzieni; dati sakārtoti pēc valstīm.(Pielikums: *tabula 2*, 57-59 lpp.) Atsevišķā tabulā ir sakopti dati par izskatāmo augļu grupu eksportu Krievijas virzienā un eksporta vērtības.(Pielikums: *tabula 3*, 60-62 lpp.)

Papildus dati par eksportu tika ņemti no *UN Comtrade database* datubāzes. *UN Comtrade database* satur informāciju par eksportu un importu, tirdzniecības apjomiem. Datubāzes izmantošana nav tik ērta kā *Trademap* datubāzei, un dati nav tik labi pārskatāmi. Bet *UN Comtrade database* datubāzē datus par noteiktu mēnesi var dabūt par brīvu, bet *Trademap* datubāzē – tas nav pieejams.

## 2.2. Metodes

Izmantojot *TradeMap* datubāzi, tika analizētas augļu tirdzniecības tendences Eiropas Savienībā pirms un pēc Krievijas pārtikas produktu importa embargo ieviešanas.

Tika paņemti galvēnas augļu eksporta grupas: grupās ir iekļauti tikai augļi, kurus audzē Eiropas Savienībā.(Pielikums: *tabula 1*) Eksporta dinamika ir apskatīta tukstošus amerikāņu dolāru vērtībā; piem. 2,200 tukstošu \$ (amerikāņu dolārs) = 2 200 000 \$. No autora datubāzēm tika izstrādātas katras augļu grupas tabulas(3.nodaļa), tika izstrādāti augļu tirdzniecības dinamikas grafiki. Grafiku sastādīšanai dati tika ņemti no 2001.gada līdz 2013.gadam to ieskaitot. Par mēnesi un ceturksni dati netika ņemti, tā kā augļu audzēšanas specifika ļoti ietekmē eksporta sadalīšanu gada laikā un neļauj eksportēt tos vairākos mēnešos gadā.

Eksporta dati tika kartēti izmantojot *ArcGis 10.1*. programmatūru. Kartes ietver informāciju par noteikta augļa eksportētāju un galveniem importētājiem, kā arī eksporta vērtības \$ (amerikāņu dolāros). Uz kartes arī ir parādīta augļu eksporta vērtība no noteiktas valstis uz Krieviju.(Pielikums: *Kartogrammas 1-11*)

Šī tēma ir atklāta un aktuāla mūsdienās: visai pasaulei iespēja vērot Eiropas Savienības un Krievijas ekonomisko konfliktu. Pateicoties mēdijiem, ir pieejams ļoti liels informācijas apjoms. Šī informācija tiks izmantota bakalaura darbā, bet tiks analizēta ne tikai informācija, bet arī šīs informācijas avoti.

### 3. GALVENO AUGĻU EKSPORTA GRUPU RAKSTUROŠANA (2013.GADA DATI)

#### 3.1. 0805 Citrus fruit, fresh or dried(Citrusaugļi, svaigi vai žāvēti)

Vidusjūras baseina valstīs katru gadu ievāc lielu citrusaugļu ražu, kas ir apmēram 19 milj.tonnu; 35% no šīs ražas aizņem Spānijā ievākti citrusaugļi. Savukārt Spānijas apgabals Valensija, saražo 64% no kopējās valsts ražas, kas ir 4,2 mlrd.tonnas. Spānijā audze tādas citrusaugļu šķirnes, kuras dod ražu visu gadu, izņemot jūliju un augustu. Spānijas apgabalā Valensijā atrodas piecas tirdzniecības ostas, kuras paver lieliskas eksporta iespējas. Spānija ir pasaules līderis citrusaugļu audzēšanā un eksportēšanā, tās galvenie eksporta partneri ir Vācija, Francija, Nīderlande un Lielbritānija. 2013.gadā Spānija eksportēja citrusaugļus 3,848,868 tūkstoši amerikāņu dolāru vērtībā.(3.1.-3.4.tabulas)

Grieķijā no citrusaugļiem pārsvarā audzē un eksportē apelsīnus. Galvenās Grieķijas citrusaugļu audzes atrodas Peloponesas pussalā, Argolidas rajonā. Reģionā ietilpst arī lielākā citrusaugļu tirdzniecības osta Grieķijā – Nafpliona. Grieķijas eksports 2013.gadā sastādīja 246,760 tūkstošus amerikāņu dolāru. Galvenie eksporta partneri ir Rumānija, Serbija un Polija.(3.1.tabula)

Itālijā citrusaugļu audzes atrodas valsts dienvidu daļā, kā arī Sicīlijas salā. 2013. gadā Itālija pārdeva citrusaugļus 239,307 tūkstoši amerikāņu dolāru vērtībā. Itālijas citrusaugļu eksporta galvenie virzieni ir Vācija, Šveice, Austrija un Francija.(3.1.,3.3.tabulas)

080510 Oranges, fresh or dried (Apelsīni, svaigi vai žāvēti)

3.1.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	1	1,468,990	Vācija, Francija, Nīderlande, Itālija, Apvienotā Karaliste
<b>Nīderlande</b>	5	228,354	Vācija, Beļģija, Francija, Spānija
<b>Grieķija</b>	6	184,517	Rumānija, Serbija, Polija, Vācija
<b>Itālija</b>	9	126,023	Vācija, Šveice, Austrija, Francija

080520 Mandarins, clementines, fresh or dried (Mandarīni, klementīni, svaigi vai žāvēti)

3.2.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	1	1,703,896	Vācija, Francija, Apvienotā Karaliste, Polija, Nīderlande
<b>Nīderlande</b>	7	87,9	Vācija, Zviedrija, Beļģija, Apvienotā Karaliste

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	1	619,63	Vācija, Francija, Apvienotā Karaliste, Itālija Polija, Nīderlande
<b>Nīderlande</b>	5	232,953	Vācija, Apvienotā Karaliste, Francija, Polija
<b>Itālija</b>	9	51,617	Vācija, Austrija, Francija, Hungrārija, Slovenija

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība,\$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Nīderlande</b>	1	137,568	Vācija, Francija Polija, Čehija, Spānija
<b>Spānija</b>	7	51,92	Vācija, Francija, Polija

### 3.2. 0806 Grapes, fresh or dried(Vīnogas, svaigas vai žāvētas)

Itālija ieņem pirmo vietu vīnogu ražošanā un ir viena no galvenajām galda vīnogu eksportētājām. Itālija ir sadalīta divdesmit reģionos, un katrā no šiem reģioniem atrodas milzīgas vīnogu audzes platības. Vīnogu audzēšana un tās produktu ražošana ievērojami pārsniedz valsts iedzīvotāju pieprasījumu. Tā kā pārpalikumi ir grūti realizējami, šķirnes ar zemu kvalitāti aizvieto ar augstvērtīgākām vīnogu šķirnēm. 2013.gadā Itālija eksportēja vīnogas 815,016 tūkstoši amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta virzieni – Vācija, Francija un Polija.(3.5.tabula)

Spānija ieņem pirmo vietu pasaulē pēc ar vīnogu audzēm nosegtās zemes platības ziņā. Vīnogas audzē gandrīz katrā Spānijas reģionā, bet pārsvarā – Duero upes ielejā, Andalozijā, Aragonā, Katalonijā, Estremadurā un Spānijas centralajā reģionā. Taču Spāņu vīnogu audzes produktivitāte ir zema un dod eksporta iespējas Itālijai un Francijai, kā arī pasaules eksportā Spānija ieņem vien septīto vietu. Spānija 2013.gadā realizēja vīnogas 316,164 tūkstoši amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta partneri ir Lielbritānija, Vācija, Portugāle, Francija un Nīderlande.(3.5.tabula)

Vīnogu audzes Grieķijā dalās uz lieliem ģeogrāfiskiem reģioniem un, tāpat kā Itālijā vīnogas atšķiras pēc kvalitātes un vērtības. Grieķijā vīnogu audzes aizņem 6% no visas valsts sauszemes platības: Attika, Peloponesas, Maķedonija, Krēta un Ionijas salas. Grieķija ieņem trīspadsmīto vietu vīnogu eksportā, galvenie Grieķu vīnogu importētāji ir Vācija, Beniluksa

un Lielbritānija. 2013.gadā Grieķija eksportēja vīnogas 173,09 tūkstoši amerikāņu dolāru vērtībā.(3.5.tabula)

080610 Grapes, fresh (Vīnogas, svaigas)

3.5.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Itālija</b>	3	815,016	Vācija, Francija, Polija, Šveice
<b>Nīderlande</b>	4	777,42	Vācija, Polija, Dānija, Beļģija
<b>Spānija</b>	7	316,164	Apvienotā Karaliste, Vācija, Portugāle, Francija, Nīderlande
<b>Grieķija</b>	13	173,09	Vācija, Apvienotā Karaliste, Nīderlande

### 3.3. 0807 Melons (including watermelons) & papayas, fresh (Svaigas melones (ieskaitot arbūzus) un papaijas)

Arbūzus un melones Eiropā audzē pārsvara Spānijā. Valensija un Mursija ir reģioni kuri ir slaveni ar saviem laukiem, tur arī audzē tās kultūras. Spānija ieņem pirmo vietu pasaulē pēc meloņu un arbūzu eksporta. Eiropā audzētās melones un arbūzi nonāk pasaules tirgū tikai vasarā un rudenī. 2013.gadā Spānija realizēja melones un arbūzus 738,363 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta virzieni ir Vācija, Francija, Lielbritānija un Nīderlande.(3.6.,3.7.tabulas)

Arbūzus audzē un eksportē arī Itālija un Grieķija, bet ražas daudzums nav liels. Itālijas eksports 2013.gadā sastādīja 87,935 tūkstošus amerikāņu dolāru, un Grieķijas – 63,577 tūkstošus amerikāņu dolāru. Galvenie Itālijas eksporta virzieni ir Vācija, Polija, Šveice un Francija, bet Grieķijas – Vācija, Itālija un Nīderlande.(3.6.tabula)

Melones nelielā daudzumā audzē un eksportē arī Francija. Franču meloņu galvenie importētāji ir Beļģija, Šveice, Itālija un Vācija. Francija eksportē melones 84,847 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā.(3.7.tabula)

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	1	352,501	Vācija, Francija, Nīderlande, Apvienotā Karaliste
<b>Itālija</b>	4	87,935	Vācija, Polija, Šveice, Francija, Austrija
<b>Nīderlande</b>	5	70,83	Vācija, Dānija, Somija, Norveģija
<b>Griekija</b>	6	63,577	Vācija, Itālija, Nīderlande, Apvienotā Karaliste

080719 Melons, fresh, other than watermelons (Melones, svaigas) 3.7.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	1	385,862	Francija, Vācija, Apvienotā Karaliste
<b>Nīderlande</b>	2	152,874	Vācija, Apvienotā Karaliste, Itālija, Beļģija, Zviedrija
<b>Francija</b>	7	84,847	Beļģija, Šveice, Itālija, Vācija

### 3.4. 0808 Apples, pears and quinces, fresh (Svaigi āboli, bumbieri un cidonijas)

Itālija ir lielākais ābolu eksportētājs Eiropas Savienībā, bet ražošanā dod priekšroku Francijai. Itālijas ikgadēja ābolu raža pārsniedz 2 milj. tonnu, un tas ir, apmēram, 12% no visas ābolu ražas Eiropas Savienībā. Ābolu audzes aizņem 72 000 ha, un atrodas pārsvarā Ziemeļitālijā: Trentino, Veneto, Emilija-Romanija. 2013.gada eksports sastādīja 933,959 tūkstošus amerikāņu dolāru un galvenie eksporta virzieni – Vācija(>60%), Spānija, Lībija un Lielbritānija.(3.8.tabula) Bumbierus, tāpat kā ābolus audzē Dienvidtirolē. Bumbieru un cidoniju eksports Itālijā atpaliek no ābolu eksporta. Šajā jomā Itālija ieņem sesto vietu. 2013.gadā bumbieru un cidoniju eksports no Itālijas sastādīja 193,003 tūkstošus amerikāņu dolāru.(3.9.tabula)

Francija ir lielākais ābolu ražotājs Eiropā: ābolu dārzi aizņem 75 000 ha zemes. Galvenās ābolu audzes atrodas ziemeļu, dienvidrietumu un dienvidaustrumu rajonos, kā arī Luaras ielejā. No Francijas ābolu audzēm novāc ikgadējo ražu 2,5 milj. tonnu apmērā un apmēram ¼ no tās eksportē. Francija ieņem piekto vietu pasaulē pēc ābolu eksporta; 2013.gadā Francija pārdeva ābolus 652,166 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta partneri – Lielbritānija, Vācija, Spānija un Nīderlande.(3.8.tabula)

Polija audzē ābolus gandrīz visos valsts reģionos, tā kā klimatiskie apstākļi ir ideāli piemēroti visu šķirņu audzēšanai. Pēdējos gados Polijā ir strauji palielinājusies ābolu

ražošana, līdz pat 1,9 milj. tonnu gadā; un valsts ieņem sesto vietu pasaulē pēc ābolu eksporta. Galvenie eksporta virzieni ir Krievija, Baltkrievija, Ukraina un Vācija. Polijas ābolu eksports 2013.gadā sastādīja 568,674 tūkstošus amerikāņu dolāru.(3.8.tabula)

Āboli un bumbieri ir neliela daļa no augļu daudzuma, kuru Nīderlande ne tikai eksportē, bet arī audzē. Katru gadu Nīderlandē ievāc ābolu ražu 550 000-650 000 tonnu apmērā un ieņem septīto vietu pasaulē pēc ābolu eksporta. Bet Nīderlande atrodas otrajā vietā pasaulē bumbieru ražošanā un pirmajā – eksportā. 2013.gadā Nīderlande eksportēja bumbierus 453,916 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Tās galvenie partneri ir Vācija, Lielbritānija, Francija, Beļģija un Krievija.(3.8.,3.9.tabulas)

Beļģija ieņem ceturto vietu bumbieru ražošanā un to pašo ceturto vietu – bumbieru eksportā. Bet ābolu eksports Beļģijā atpaliiek: valsts 2013.gadā pārdeva ābolus 225,134 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā un bumbierus – 345,368 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Beļģijas ābolu eksporta galvenie virzieni ir Francija, Vācija, Nīderlande un Krievija; bet bumbieru – Krievija, Francija, Lielbritānija un Nīderlande.(3.8.,3.9.tabulas)

080810 Apples, fresh (Svaigi āboli)

3.8.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$ tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Itālija</b>	3	933,959	Vācija, Spānija, Lībija, Apvienotā Karaliste,
<b>Francija</b>	5	652,166	Apvienotā Karaliste, Vācija, Spānija, Nīderlande, Beļģija
<b>Polija</b>	6	568,674	Krievija, Baltkrievija, Ukraina, Vācija
<b>Nīderlande</b>	7	459,827	Vācija, Francija, Beļģija, Apvienotā Karaliste
<b>Beļģija</b>	10	225,134	Francija, Vācija, Nīderlande, Krievija

080820 Pears and quinces, fresh (Svaigi bumbieri un cidonijas)

3.9.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$ tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Nīderlande</b>	1	453,916	Vācija, Apvienotā Karaliste, Francija, Beļģija, Krievija
<b>Beļģija</b>	4	345,368	Krievija, Francija, Apvienotā Karaliste, Nīderlande, Spānija
<b>Itālija</b>	6	193,003	Vācija, Francija, Lībija, Apvienotā Karaliste, Austrija
<b>Spānija</b>	9	125,969	Itālija, Francija, Vācija, Brazīlija, Krievija

### **3.5. 0809 Apricots, cherries, peaches, nectarines, plums & sloes, fresh (Svaigas aprikozes, persiki (ieskaitot nektarīnus), plūmes un ērkšķu plūmes)**

Pirmo vietu pasaulē pēc aprikožu, persiku un nektarīnu eksporta ieņem Spānija. Persiku un nektarīnu ražošanā Spānija ieņem tikai otro vietu, pēc Itālijas; aprikožu ražošanā – trešā vieta. 2013.gadā Spānijas raža bija 956 000 tonnu apmērā; un realizēja aprikozes 122,813 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā, nektarīnus un persikus – 1,009,977 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Spāņu aprikožu, nektarīnu un persiku galvenie importētāji ir Vācija, Francija, Itālija, Krievija un Lielbritānija. Spānija ieņem ceturto vietu pasaulē pēc ķiršu eksporta, un 2013.gadā realizēja ķiršus 80,493 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Eksporta galvenie virzieni – Lielbritānija, Itālija, Francija. 2013.gadā Spānijā ievāca 64 000 tonnu plūmju, kas ir par 23% mazāk nekā 2012.gadā. Bet neskatoties uz to, Spānija ieņem otro vietu pasaulē pēc plūmju eksporta; 2013.gadā valsts realizēja plūmes 113,66 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta virzieni ir Brazīlija, Lielbritānija, Vācija, Francija un Itālija.(3.10.-3.13.tabulas)

Itālija ir lielākais aprikožu, nektarīnu un persiku ražotājs Eiropas Savienībā un ieņem piekto vietu pasaulē pēc aprikožu eksporta un otro – pēc persiku un nektarīnu eksporta. Itālijas aprikožu eksports 2013.gadā sastādīja 36,877 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet persiku un nektarīnu eksports bija – 363,505 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie partneri - importētāji – Vācija, Austrija, Šveice un Lielbritānija. Itālija ieņem piekto vietu pasaulē pēc ķiršu eksporta. 2013.gadā tas sastādīja 58,519 tūkstošus amerikāņu dolāru. Itālijas ķiršu galvenie importētāji ir Vācija, Šveice, Austrija un Beļģija. Itālija atrodas piektajā vietā pasaules plūmju eksportā. 2013.gadā Itālijas plūmju eksports sastādīja 76,514 tūkstošus amerikāņu dolāru. Importētāji: Vācija, Lielbritānija, Norvēģija un Krievija.(3.10.-3.13.tabulas)

Francija ir otrajā vietā pēc aprikožu ražošanas ES, pēc Itālijas. 2013.gadā aprikožu ražas apjoms pārsniedza 160 000 tonnu. Francija ieņem otro vietu pasaulē arī pēc aprikožu eksporta, bet tikai sesto – persiku un nektarīnu eksportā. 2013. gadā aprikozes tika pārdotas 112,47 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā, bet persiki un nektarīni – 101,786 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta virzieni ir Vācija, Itālija, Šveice un Beļģija. Francija ieņem ceturto vietu pasaulē pēc plūmju ražošanas un astoto – pēc plūmju eksporta. 2013.gadā Francija eksportēja plūmes 28,124 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie eksporta virzieni – Benilukss, Šveice un Vācija. (3.10.-3.13.tabulas)

Grieķija ieņem sesto vietu pasaulē pēc aprikožu eksporta. Šie augļi ir ļoti jutīgi pret klimatisko apstākļu mainību un no tā ir ļoti atkarīga to raža, tāpēc aprikozes no Grieķijas eksportē tikai jūnijā. 2013.gadā eksports sastādīja 22,029 tūkstošus amerikāņu dolāru. Grieķu aprikožu galvenie importētāji ir Vācija, Krievija, Bulgārija un Čehija. Persikus un nektarīnus no Grieķijas eksportē visu vasaru un pēc eksporta daudzuma valsts ieņem piekto vietu. 2013.gadā Grieķija realizēja persikus un nektarīnus 110,58 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Eksporta virzieni: Krievija, Ukraina, Rumānija un Vācija. Grieķija ieņem sesto vietu pasaulē pēc ķiršu eksporta; 2013.gadā valsts realizēja ķiršus 49,938 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Grieķijas ķiršu galvenie importētāji ir Krievija, Nīderlande, Vācija un Bulgārija.(3.10.-3.12.tabulas)

Nīderlande audzē un eksportē ne tikai ābous un bumbierus, bet arī plūmes un ķiršus. Plūmju dārzi aizņem 277 ha zemes, un ķiršu dārzi – 667 ha. 2013.gadā Nīderlande eksportēja plūmes 61,061 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā, bet ķiršus – 31,789 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Galvenie plūmju eksporta virzieni – Vācija, Spānija, Lielbritānija un Norvēģija. Galvenie ķiršu eksporta virzieni – Vācija, Beļģija, Somija un Francija.(3.11.,3.13.tabulas)

080910 Apricots, fresh (Svaigas aprikozes)

3.10.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	1	122,813	Vācija, Francija, Itālija, Apvienotā Karaliste
<b>Francija</b>	2	112,47	Vācija, Itālija, Šveice, Beļģija
<b>Itālija</b>	5	36,877	Vācija, Austrija, Šveice, Slovenija
<b>Grieķija</b>	6	22,029	Vācija, Krievija, Bulgārija, Čehija

080920 Cherries, fresh (Svaigi ķirši)

3.11.tabula

Valsts	Vieta pasaulē	Vērtība, \$, tūkst.	Galvenie partneri-importētāji
<b>Spānija</b>	4	80,493	UK, Itālija, Francija, Vācija, Nīderlande
<b>Itālija</b>	5	58,519	Vācija, Šveice, Austrija, Beļģija
<b>Grieķija</b>	6	49,938	Krievija, Nīderlande, Vācija, Bulgārija
<b>Nīderlande</b>	10	31,789	Vācija, Beļģija, Somija, Francija, Zviedrija

080930 Peaches, including nectarines, fresh (Svaigi persiki, ieskaitot nektarīnus) 3.12.tabula

<b>Valsts</b>	<b>Vieta pasaulē</b>	<b>Vērtība, \$, tūkst.</b>	<b>Galvenie partneri-importētāji</b>
<b>Spānija</b>	1	1,009,977	Vācija, Francija, Krievija, Itālija, Apvienotā Karaliste
<b>Itālija</b>	2	363,505	Vācija, Austrija, Apvienotā Karaliste, Poland, Šveice
<b>Grieķija</b>	5	110,58	Krievija, Ukraina, Rumānija, Vācija
<b>Francija</b>	6	101,786	Vācija, Beļģija, Šveice, Itālija

080940 Plums and sloes, fresh (Svaigas plūmes un ērkšķu plūmes) 3.13.tabula

<b>Valsts</b>	<b>Vieta pasaulē</b>	<b>Vērtība, \$, tūkst.</b>	<b>Galvenie partneri-importētāji</b>
<b>Spānija</b>	2	113,66	Brazīlija, Apvienotā Karaliste, Vācija, Francija, Itālija,
<b>Itālija</b>	5	76,514	Vācija, Apvienotā Karaliste, Norveģija, Krievija, Austrija
<b>Nīderlande</b>	6	61,061	Vācija, Spānija, Apvienotā Karaliste, Norveģija, Dānija,
<b>Francija</b>	8	28,124	Beļģija, Šveice, Vācija, Nīderlande, Apvienotā Karaliste

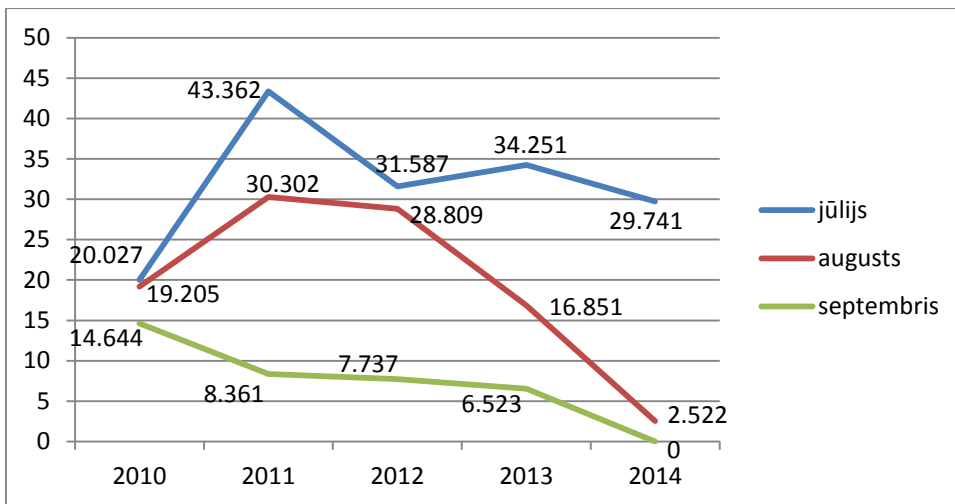
## 4.KRIEVIJAS PĀRTIKAS PRODUKTU EMBARGO IETEKME UZ AUGĻU EKSPORTA TENDENCĒM ES

ES augļu eksporta vērtības 2013.gadā un 2014.gadā. Kopējā vērtība un Krievijas daļas vērtība  
(izstrādāja autore, avots:Trademap). 4.1.tabula

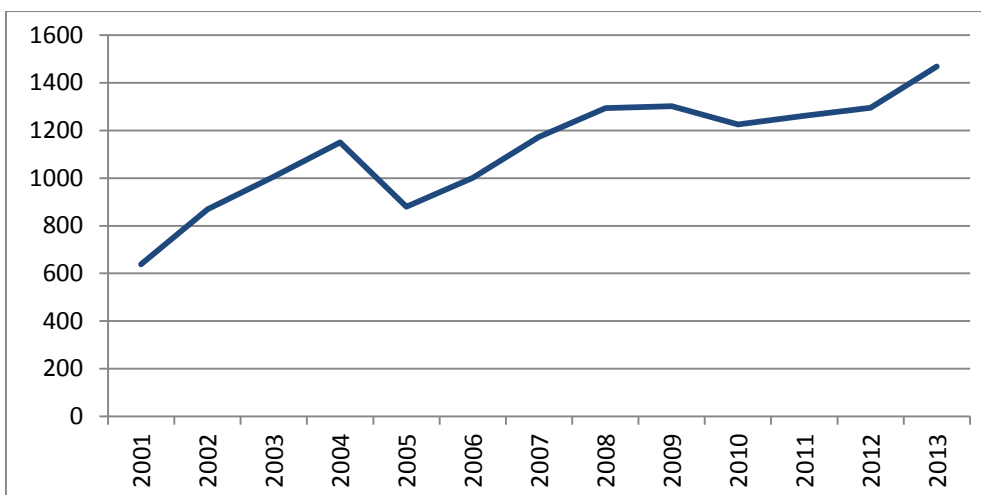
	vērtība tūkst. \$ 2013	vērtība tūkst. \$ 2014	uz Krieviju, tūkst. \$ 2013	uz Krieviju, tūkst. \$ 2014
<b>080510 Apelsīni, svaigi vai žāvēti</b>				
Spānija	1,468,990	1,256,341	14,541	8,704
Grieķija	184,517	168,364	749	268
Itālija	126,023	107,35	257	230
<b>080520 Mandarīni, klementīni, svaigi vai žāvēti</b>				
Spānija	1,703,896	1,769,760	33,765	14,291
<b>080610 Vīnogas, svaigas</b>				
Itālija	815,016	733,887	21,908	2,029
Spānija	316,164	347,,491	4,095	767
Grieķija	173,09	228,79	386	163
<b>080810 Āboli, svaigi</b>				
Itālija	993,959	978,001	22,749	26,247
Francija	652,166	717,35	14,032	17,464
Polija	568,674	460,596	338,674	196,135
Beļģija	225,134	150,737	24,164	15,983
Spānija	100,388	107,562	1,209	441
<b>080820 Bumbieri, cidonija, svaigi</b>				
Beļģija	345,368	282,725	127,052	78,646
Itālija	193,003	212,516	5,676	3,058
Spānija	125,969	118,97	8,691	1,533
<b>080910 Aprikozes, svaigas</b>				
Spānija	122,813	110,157	3,554	1,701
Francija	112,47	121,203	397	1,639
Itālija	36,877	46,235	59	615
Grieķija	20,029	21,403	2,521	3,458
<b>080920 Ķirši, svaigi</b>				
Spānija	80,493	110,778	1,983	3,376
Itālija	58,519	30,781	466	532
Grieķija	49,938	43,429	15,96	11,442
<b>080930 Persiki, nektarīni, svaigi</b>				
Spānija	1,009,977	956,598	92,094	68,743
Itālija	363,505	241,608	9,714	5,958
Grieķija	110,58	113,396	45,948	37,394
Francija	101,786	78,778	2,291	746

2014.gadā kopā ar izmaiņām pasaules politikā notika lielas ekonomiskas pārmaiņas. Tās ļoti ietekmēja pasaules eksporta sadalīšanu un dinamiku. Vairākās valstīs nemanīja izmaiņas, bet Eiropas Savienības dalībnieki nokļuva notikumu epicentrā. Ar darbā apskatīto augļu grupu palīdzību, var novērtēt pārmaiņu nopietnību starptautiskajā augļu tirdzniecībā ES.

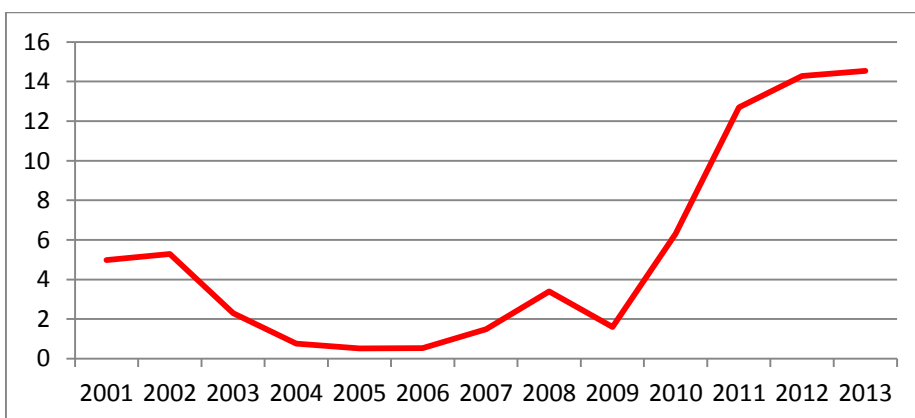
Eiropas Savienībā gandrīz katra valsts cieta no Krievijas pārtikas produktu embargo. Spānija ieņem pirmo vietu ES pēc augļu audzēšanas un eksportēšanas, un ļoti liela daļa Spānijas augļu eksporta attiecas uz Krieviju. Piemēram, citrusaugļi: 2013.gadā Spāņu apelsīnu eksports sastādīja 1,468,990 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet 2014.gadā – 1,256,341 tūkstošus amerikāņu dolāru.(4.1.tabula) Tikai uz apelsīniem Spānija zaudēja ap 200,000 tūkstošu amerikāņu dolāru: ap 6 milj. amerikāņu dolāru no tās summas ir zaudējumi tieši no eksporta uz Krieviju. 2013.gadā apelsīnu eksports uz Krieviju sastādīja 14,541 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet 2014.gadā tas bija 8,704 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Spāņu apelsīnu eksports ar katru gadu auga, izņemot 2005.gadu.(Att.4.2.) 2005.gada spāņu apelsīnu eksporta kritums ir noticis ražas apjoma samazināšanas dēļ: 2005.gadā Pirenēju pussalā bija neraksturīgas reģionam ziemas salas un pavasara sausums, kāda nebija kopš 1945.gada. Pirms embargo ieviešanas Krievijas tirgus bija ļoti perspektīvs(Att.4.3.) Vēl Spānija zaudēja uz bumbieru, aprikožu, persiku un nektarīnu eksporta. Krievijas pārtikas produktu embargo ietekmēja šīs augļu grupas: augļu eksporta lielums samazinājās tieši uz to daļu, kura bija plānota pārdošanai uz Krieviju. Bumbierus 2013.gadā Spānija eksportēja uz Krieviju 8,691 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā, bet 2014.gadā – 1,533 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Aprikožu eksports Krievijas virzienā samazinājās no 3,554 tūkstošiem amerikāņu dolāru līdz 1,701 tūkstošiem amerikāņu dolāru. Persiki un nektarīni arī ļoti ietekmēja Spāņu augļu eksporta ainavu. 2013.gadā šo augļu eksports sastādīja 1,009,997 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet 2014.gadā – 956,598 tūkstošus amerikāņu dolāru. Iepriekšējā gadā persiku un nektarīnu eksports uz Krieviju sastādīja 68,743 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet 2013.gadā tas bija 92,094 tūkstoši amerikāņu dolāru. Tikai Katalonija ražoja 50 000 tonnu persīku un nektarīnu Krievijas tirgam.(MK, 2014) Augusta mēnesī 2013.gadā Spānija eksportēja uz Krieviju persikus un nektarīnus 16,851 tūkst.\$ vērtībā, bet augustā 2014.gadā šis radītājs sastādīja tikai 2,522 tūkst.\$ vērtību. Tas ir viss ko Spānija paspēja piegādāt pirms embargo ieviešanas. Septembra radītāji jau parāda kā mainījās Spānijas persiku un nektarīnu eksporta ainava. 2013.gadā septembrī doto augļu eksports uz Krieviju sastādīja 6,523 tūkst.\$, bet 2014.gadā septembrī – nulle.(Att.4.1.) Mandarīnu, vīnogu un ābolu eksports no Spānijas uz Krieviju arī ir ieverojāmi samazinājies, bet tas neietekmēja Spānijas kopējo šo augļu eksportu. 2014.gadā



Att.4.1. Spānijas persiku un nektarīnu eksporta vērtības, tūkst. \$, 2010-2014 (Izstrādāja autore, avots: UN Comtrade database)



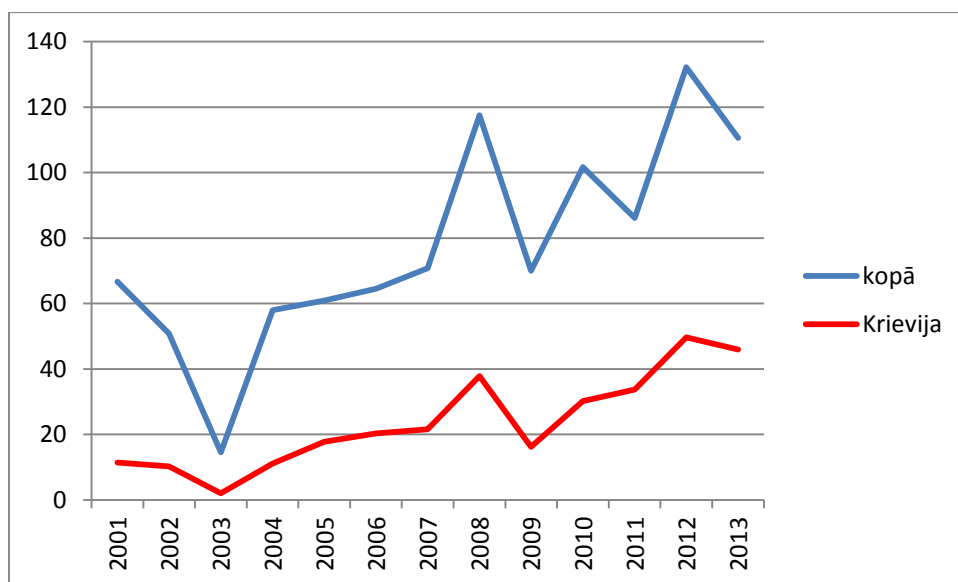
Att.4.2. Apelsīnu eksports no Spānijas, tūkst. \$, 2001-2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)



Att.4.3. Apelsīnu eksports no Spānijas uz Krieviju, tūkst. \$, 2001-2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)

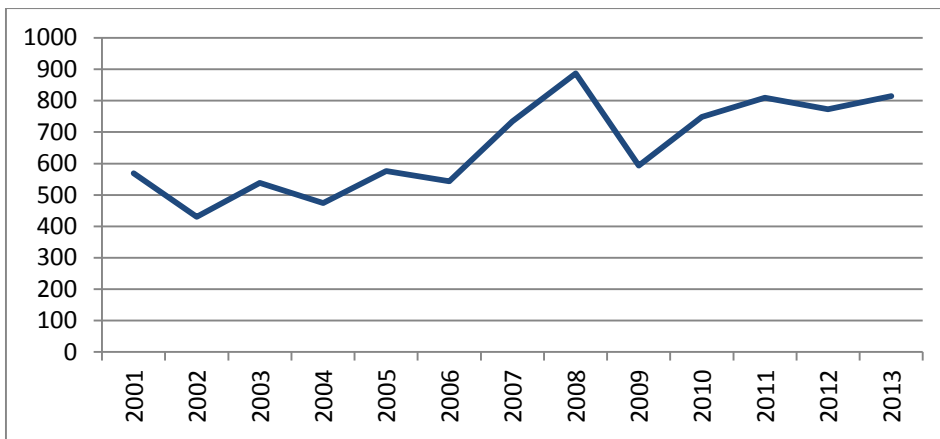
Krievijas pārtikas produktu embargo ieviešanas dēļ Spānija zaudēja ap 35 milj. amerikāņu dolāru.

Grieķija zaudēja apelsīnu un ķiršu eksportā uz Krieviju, rādītāji ievērojami samazinājās. 2013.gadā. Grieķijas apelsīnu eksports sastādīja 184,517 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet 2014.gadā tas bija 168,364 tūkstoši amerikāņu dolāru.(4.1.tabula) Krievijas daļa Grieķijas apelsīnu eksportā samazinājās par 480 tūkstošiem amerikāņu dolāru. Kā arī ķiršu eksports samazinājās no 49,938 tūkstošiem amerikāņu dolāru 2013.gadā līdz 43,429 tūkstošiem amerikāņu dolāru 2014.gadā. Visvairāk Grieķija zaudēja embargo dēļ ķiršu eksportā: Grieķijas ķiršu eksports uz Krieviju 2014.gadā samazinājās par 4,518 tūkstošiem amerikāņu dolāru. Lielus zaudējumus Grieķija panesa persiku un nektarīnu eksportā, zaudējot Krievijas turgu, kurš bija ļoti perspektīvs.(Att.4.4.) Līdz 2013.gadām Krievija bija lielākais Grieķijas persiku un nektarīnu importētājs. 2014.gads Grieķijai augļu eksporta ziņā izmaksāja ap 20 milj. ASV dolāru.

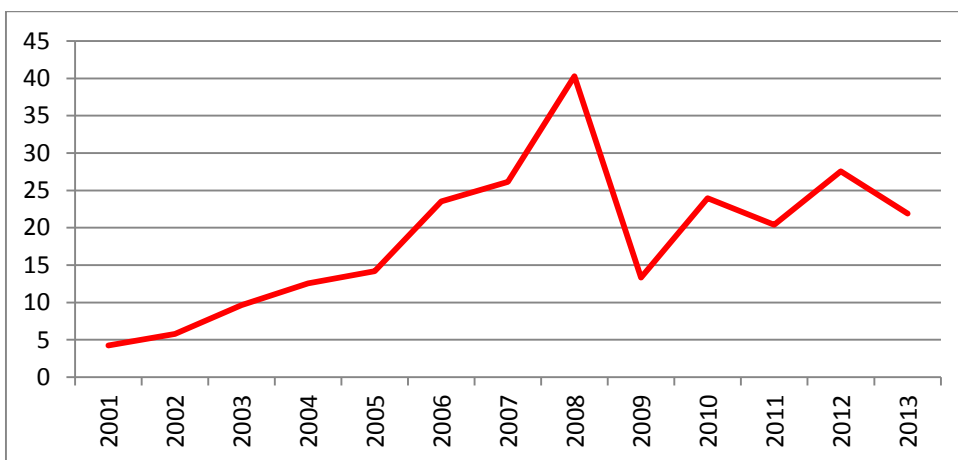


Att.4.4. Persiku un nektarīnu eksports no Grieķijas, tūkst.\$, 2001-2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)

Itālijas galvenais auglis ir vīnogas un ar vīnogu eksporta palīdzību valsts gūst lielāko peļņu augļu eksporta ziņā. Itālijas vīnogu tirdzniecība tikai pieauga, izņemot krīzes un pēckrīzes gadus.(Att.4.5.) 2013.gadā Itālijas vīnogu eksports bija 815,016 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. Bet pēc gada tas sastādīja 733,887 tūkstošus amerikāņu dolāru. Vīnogu eksports uz Krieviju 2013.gadā bija 21,908 tūkstošu ASV dolāru vērtībā(Att.4.6.), bet 2014.gadā – 2,029 tūkstoši ASV dolāri. Starpība ir ļoti liela: Itālija zaudēja gandrīz 20 milj. amerikāņu dolāru tikai vīnogu eksportā. Vēl nedaudz Itālija zaudēja apelsīnu un persiku eksportā uz Krieviju.



Att.4.5. Vīnogu eksports no Itālijas, tūkst. \$, 2001-2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)



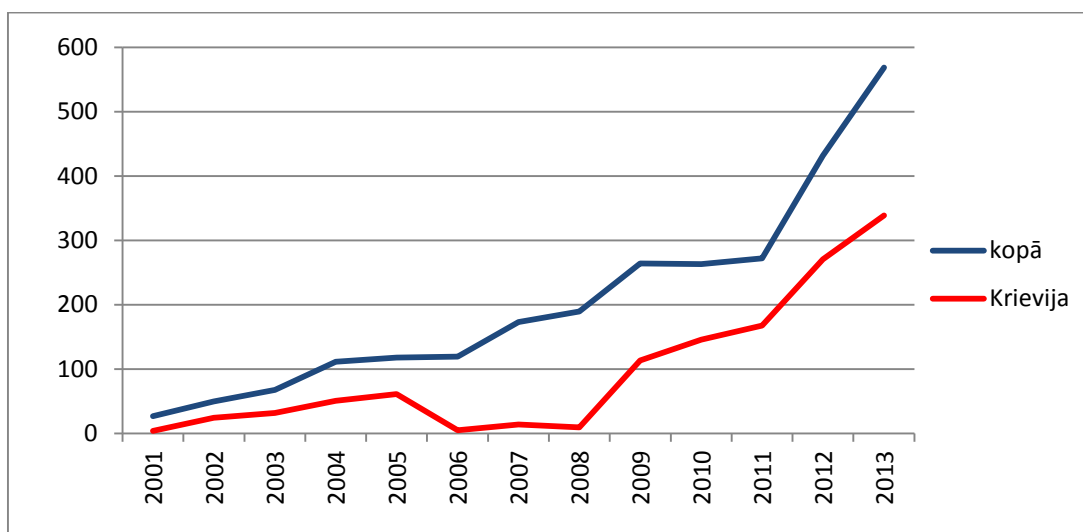
Att.4.6. Vīnogu eksports no Itālijas uz Krieviju, tūkst. \$, 2001-2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)

Beļģija uz Krieviju pārsvarā eksportē ābolus un bumbierus. 2013.gadā Beļģija pārdeva Krievijai bumbierus 127,052 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā, bet ābolus 24,164 tūkstošu amerikāņu dolāru vērtībā. 2014.gada pārtikas produktu embargo dēļ Beļģijas bumbieru eksports uz Krieviju sastādīja 78,646 tūkstošus amerikāņu dolāru, bet ābolu – 15,983 tūkstošus amerikāņu dolāru. Beļģija 2014. gadā nesaņēma 55 milj. ASV dolāru peļņu.

2013.gadā Francija piegādāja Krievijai 50 000 tonnu augļu un dārzeņu, 50% no tiem ir āboli.

Vēl viens liels zaudētājs no Krievijas pārtikas produktu embargo ir Polija, kura uz Krieviju eksportēja ābolus. Krievija bija lielākais Poļu ābolu importētājs. Poļu āboli tika aizvien populārākie pasaulē. Pēc krīzes, 2009.gadā Krievija sāka importēt no Polijas ievērojamo ābolu daudzumu, un tas auga ar katru gadu.(Att.4.7.) 2013.gadā Krievija no Polijas importēja

ābolus 338,674 tūkstošu ASV dolāru vērtībā, bet 2013.gadā – 196,135 tūkstošu ASV dolāru vērtībā. Zaudējumi sastādīja 140 milj. amerikāņu dolāru, tā ir milzīga bedre Polijas ekonomikā.



Att.4.7. Ābolu eksports no Polijas, tūkst.\$, 2001-2013. (Izstrādāja autore, avots: Trademap)

Nopietnas izmaiņas Eiropas Savienības tirdzniecības arēna noveda pie augļu cenu samazināšanās par 20-30% Eiropas tirgū. Pēc embargo ieviešanas Eiropas augļu tirgus ir pārpildīts un valstis cenšas realizēt savu produkciju Eiropā parniecīgām cenām, kas ir ļoti neizdevīgi ražotājiem. Cena ļoti samazinājās visiem pārtikas produktiem sākot ar Spāņu persikiem un beidzot ar Latvijas kāpostiem. Eiropas Savienība agrārā sektora atbalstam izsniedza 125 milj. eiro un no šiem līdzekļiem 82 milj. eiro tika tēreti bumbieru un ābolu ražotāju atbalstīšanai. Tā kā, Eiropas Komisija uzskata, ka šis sektors cieš visvairāk. Pirms sankciju kara Krievija bija lielākais Eiropas bumbieru un ābolu importētājs: 2013.gadā bumbieru eksports no ES uz Krieviju sastādīja 179 milj. eiro. Lielus zaudējumus nes Polija ar nerealizētajiem āboliem. Ražotāji un eksportētāji jau sāk izmantot nelegālas metodes, lai ievestu ābolus Krievijā. Jau vairākas reizes uz Krievijas-Baltkrievijas robežas tika apturētas Poļu ābolu kravas ar Baltkrievijas marķējumiem. Polija nav vienīgā valsts, kura cenšas apiet pārtikas preču embargo un iekļūt Krievijas tirgū. 2015.gadā martā beigās uz Serbiju krita aizdomas par ES ābolu reeksportu uz Krieviju. Tas noveda pie augļu piegādes kontroles pastiprinājuma valstīm, kuras nav iekļautas ES.

Lielākie zaudētāji no Krievijas pārtikas produktu embargo augļu jomā ir Spānija(apelsīni, mandarīni, persiki, nektarīni), Beļģija un Francija(bumbieri un āboli), Itālija(vīnogas), Grieķija(persiki, nektarīni, ķirši) un Polija(āboli).

## 5.PERSPEKTĪVĀKIE ALTERNATĪVIE TIRGI

Pašreizējās situācijas kontekstā ir jāsekmē tālāka eksporta apjomu diversifikācija, jo mūsdienu globalizētajā pasaulē nevar balstīties tikai uz vienu vai diviem tradicionāliem tirgiem, bet ir jādiversificē tirdzniecība, lai izvairītos no riskiem pasaules ekonomikas nestabilitātes laikā. 2014-2015. gada sezonā ES augļu tirgus pārdzīvoja dažus nopietnus triecienus, galvenais no tiem ir Krievijas pārtikas produktu embargo. Embargo noveda pie tirdzniecības balansa disproporcijas gandrīz visos augļu produkcijas veidos. Embargo straujās ieviešanas un eksporta neviendabīgās dinamikas dēļ, tirgus dalībniekiem nebija iespējas efektīvi plānot savu darbību. Jaunajos apstākļos vienu dalībnieku pozīcijas ļoti sagrīojas, un citi tā rezultātā paspēja labi nopelnīt, laicīgi noorientējoties jaunizveidotajās reālijās. Embargo ieviešana notika 2014.gada augustā, kad Eiropā jau sākas augļu ražas vākšana. Milzīgs produktu apjoms, kurš tika plānots kā eksports uz Krieviju, palika nepieprasīts. Vairākās ES valstīs lieko augļu daudzumu izdalīja par brīvu (youtube, 2014), bet tomēr lielākā daļa nepeprasītās produkcijas palika pūst noliktavās. Katras valsts valdībā radās jautājumi: „Ko darīt ar augļu pārpalikumiem tālāk?”, „Kas būs, ja Krievija neatcels embargo 2015. gada augustā, bet galvenais jautājums ir „Kādi var būt perspektīvākie tirgi lai augļu ražošanas nozare izdzīvotu?”

Ģeogrāfiskā novietojuma dēļ lielākā daļa augļu Krievijā vienkārši neaug, tāpēc Krievija kā importētājs bija ļoti izdevīgs partneris visām ES valstīm. Eiropas Savienībai būtu lietderīgi meklēt jaunus noieta tirgus starp valstīm, kurās noteiktais auglis neaug, vai valstīs, kur ir liels šo augļu paterētāju daudzums. Kā arī paplašināt jau esošās partnerattiecības ES robežās. Eiropas Savienībā ir holiska tirdzniecības telpa ar kopīgiem tirdzniecības noteikumiem un fito-sanitārām prasībām. ES dalībvalstis ir dabiski alternatīvais tirgus, bet vai tas ir perspektīvs.

Spānijas citrusaugļu galvenie importētāji ES ir Vācija, Francija un Lielbritānija. Visās trīs valstīs ir liels patērētāju daudzums, bet augļu tirgi šajās valstīs jau ir aizņemti un Spānijai ir izdalīts noteikts plauktu skaits, tāpat kā arī citiem augļiem no citām ES valstīm. Lielie augļu importētāji var palielināt importa daudzumu no valstīm, kuras cieš visvairāk no Krievijas pārtikas produktu embargo. Par to 2014.gada augustā liecināja Vācijas kanclere Angela Merķele.(delfi, 2014) Lielbritānija un Skandināvijas valstis importē lielu daudzumu augļu no ES valstīm, kuras nodarbojas ar reeksportu: Vācija, Nīderlande. Ja Lielbritānija, Zviedrija, Somija un Dānija samazinās reeksporta produkciju ieviešanu savā teritorijā, tad var palielināt augļu piegādi no valstīm, kuras šos augļus ražo: Spānija, Grieķija, Itālija. Kā arī Vācija un Nīderlande palielinot savu reeksporta apjomu, automātiski palielinās valstu-ražotāju eksportu

uz Vāciju un Nīderlandi, bet tas pilnīgi nenosegs zaudējumus no Krievijas pārtikas preču embargo. Spānija ir ilgtermiņa Krievijas partneris vairākās nozarēs. 2015.gada 10. martā notika Spānijas ārlietu ministra J. M. Garcia-Margallo un Krievijas enerģētikas ministra A. Novaka tikšanās, kurā ministri apsprieda tirdzniecības un ekonomiskās sadarbības komisijas atjaunošanu. Drīzumā Spānijas un Krievijas attiecībās var parādīties jauns vīķis.

Kā vēl teica Angela Merķele savā vizītes laikā uz Latviju 2014.gada augustā, valstīm, kuras visvairāk cieš no embargo, ir jāmeklē perspektīvus tirgus trešo valstu vidū. Balkānu pussalas valstis, kuras nav iekļautas ES pārsvarā importē augļus no Grieķijas un Turcijas. Tas ir ļoti viegli izskaidrojams - ģeogrāfiskais novietojums, bet lielu daudzumu augļu šīs valstis importē arī no Dienvidamerikas un Dienvidāfrikas. Spānijas citrusaugļu eksports varētu tikt novirzīts uz Balkāniem lielākā daudzumā nekā tas tiek darīts šobrīd, tā kā Spānija atrodas daudz tuvāk nekā valstis no kurām šie augļi tiek eksportēti šobrīd. Taču Eiropas tirgi nav perspektīvi – ne tikai aizņemtu nišu dēļ, bet arī paterētāju pastāvīgās samazināšanās dēļ (Pearson, 1998). Šie tirgi var tikai nedaudz atvieglot dzīvi no embargo cietušajiem lauksaimniekiem, bet perspektīvs tirgus tā ir ilgtermiņa sadarbība.

Perspektīvākie ilgtermiņa tirgi varētu būt ASV, Kanāda, Ķīna, Vjetnama, Taizeme, Taivāna, Ziemeļāfrika, Dienvidamerika un Tuvie Austrumi, bet nopietns šķērslis ir tas, ka starp eksportētājiem un importētājiem neeksistē divpusēja tirdzniecības līgumsakarība un kopīgas sanītārās prasības.

Visvairāk no embargo cieš Polija: gandrīz 70% savu ābolu Polija eksportēja uz Krieviju. Šobrīd Polija ir tendēta uz Āzijas augļu tirgu – Ķīnu un Indiju, bet Ķīnas ekspertiem vēl ir jānovērtē ābolu dārzus, iepakojuma cehus un noliktavas. Polija cer, ka visa dokumentālā daļa tiks nokārtota un saskaņota līdz 2016. gadam. Polijas ābolu eksports uz Indiju nesastopas ne ar kāda veida pretestību, bet valdības regulāciju trūkums noved pie tā, ka eksportētājam tirdzniecības risku ir jāuzņemas pašiem. Problēma rodas lielo atšķirību dēļ noteikumos par slimībām un kaitēkļiem. Specifiskās Indijas iedzīvotāju gaumes attiecībā uz augļiem, neļauj Polijai eksportēt vairākas abolu šķirnes, kas rada jaunas problēmas attiecību veidošanā. Arī cīti alternatīvie tirgi Polijai neievieš lielas cerības. Eksports uz Kanādu būs pieejams tikai 2-5 gadu perspektīvā, bet arābu valstīs nepopularitātes dēļ, pat neskatoties uz zemo cenu, Polijas āboli var ilgi gaidīt savu pircēju veikala plauktos un noliktavās. Krievija, atšķirībā no citām valstīm, šos ābolus pirka mīkstus un nekrāsotus. Šajā sezonā Polija piegādāja 11 000 tonnas ābolu uz Kazahstānas tirgum, kas noveda pie tā, ka Polija ierindojās pirmajā vietā starp šīs valsts ābolu piegādātājiem. (fitomag, 2015). Polijai tuvākajā laikā būs ļoti grūti aizvietot Krievijas tirgu. Acīmredzot, ka Polijai ir nepieciešams mainīt ābolu šķirņu audzes un augļu apstrādi vai arī jācer un jāgaida, ka Krievijas tirgus atvērsies no jauna.

Beļģija centās pielāgoties pārtikas produktu embargo apstākļiem un iekarot alternatīvus tirgus. Piemerām, šajā sezonā jūtami pieauga Beļģijas bumbieru eksports uz Kazahstānu. Pirms gada Kazahstāna nopirka nedaudz vairāk par 1000 tonnām bumbieru no Beļģijas, bet 2014-2015. gada sezonā šis apjoms bija pieaudzis līdz 4 000 tonnu Beļģijas bumbieru (fitomag, 2015). Bumbieru eksporta pieaugums ļāva Beļģijai jūtami uzlabot savas pozīcijas šo produktu piegādātāju reitingā. Šajā sezonā Beļģija var pretendēt uz pirmo vietu starp bumbieru eksportētājvalstīm uz Kazahstānu. Kazahstānas tirgus var būt ļoti perspektīva alternatīva Krievijas tirgum, ne tikai Beļģijas bumbieriem, bet arī Francijas un Itālijas āboliem.

Eksporta uz Krieviju trūkuma dēļ, Grieķijas ķiršu ražotāji ir gatavi tam, ka šajā sezonā cenas šim auglim būs niecīgas. Pateicoties labvēlīgiem laikapstākļiem, šogad Grieķijā ir gaidāma laba ķiršu raža, bet lielākā daļa no ražas, kura bija plānota kā eksports uz Krieviju, paliks noliktavās. Grieķija nepārstāj meklēt alternatīvus tirgus, bet tā kā ķirsis ir produkts, kurš ātri bojājas, realizācijas valstīm jābūt ģeogrāfiski netālu. Grieķijas ķiršu ražotāji kā alternatīvu tirgu izskata Austrumeiropas valstis: Poliju, Bulgāriju un Ungāriju. Grieķijas, tādu augļu ražošana, kā persīki, nektarīni, ķirši, plūmes, zemenes, ir ļoti atkarīga no Krievijas tirgus, jo valstīm ir cieši tirdzniecības sakari. Tikai nesen 2014.gadā Grieķijā tika paplašinātas augļu dārzu platības, valsts teritorijā pat tika izveidoti jauni persiku un nektarīnu dārzi, kuru raža bija pilnībā vērsta uz Krievijas tirgu. Tāpat kā Polijai arī Grieķijai pilnībā aizvietot Krievijas tirgu neizdosies, tā kā lielāka daļa no Grieķijas augļiem tiek eksportēti uz Krieviju. Protams, var pārorientēt un par jaunajiem Grieķijas augļu importētājam var kļūt Tuvie austrumi un Dienvidamerika. Taču uz tik pat lielu eksporta apjomu, kāds bija uz Krieviju, Grieķija var necerēt.

Krievijā ir vairāku pārtikas produktu deficīts un valsts valdība ir ieinteresēta embargo atvieglošanā. Katru gadu Krievija importē desmit reīzu vairāk kauliņa augļu nekā saražo, 70%-80% no ES un no tiem 20% ir Grieķijas augļi. Acīmredzot, ka šādus apjomus kompensēt ar kādu citu valstu importa palīdzību būs ļoti grūti, tāpēc embargo pagarināšana noteikti atspoguļosies Krievijas tirgū, ar rekordaugstām augļu cenām. Krievija var daļēji aizvietot importu no ES ar jaunu muitas kontroles līgumu starp Krieviju un Azerbaidžānu. Azerbaidžānā pārtikas preču cena ir zēmāka par Krievijas analogiem. Gaidāms, ka abpusējā šo valstu tirdzniecība atdzīvosies.

Krievija ir gatava atvieglot pārtikas preču embargo trīs ES valstu virzienā, tas ir Grieķija, Kipra un Ungārija. Šo valstu preces var atgriezties Krievijas tirgū, ja valsts valdība turpmāk neatbalstīs pret Krieviju vērsto sankciju pagarināšanu (gazeta, 2015). Visas trīs valstis ir gatavas iet pretī Krievijai un uzņēma Krievijas agrāros ekspertus, kuri novērtēja 37

kompānijas agronozarē. Krievijas tirgū var atgriezties arī zivs un jūras veltes no Kipras, augļi un dārzeņi no Ungārijas un zivs un augļi no Grieķijas. Vairākas valstis Eiropas Savienībā uzskata, ka šāda Krievijas rīcība ir stratēģisks solis. Polijas premjerministre Eva Kopača paziņoja, ka Krievijai nav tiesību vienām valstīm atņemt iespēju eksportēt savu produkciju, bet citām valstīm šīs tiesības piešķirt. „Krievijas pārtikas produktu embargo kas vērsts uz mūsu produkciju un vienlaicīgi, embargo noteikumu atvieglojums citām valstīm rada jaunu sašķeltību Eiropas Savienībā. Krievija cenšas sanādot ES valstis savā starpā, vienai dodot iespēju piegādāt savu produkciju, bet citiem šo iespēju liedzot.”(АПК-информ, 2015) Turpretī Krievijas puse uzskata, ka Brisele apzinīgi pastiprina konfrontāciju starp ES un Krieviju, neņemot vērā katras ES valsts nacionālās intereses.(Лавров, 2015)

## SECINĀJUMI

Politiskie konflikti stipri ietekmē valstu ekonomiskās attiecības un šajos konfliktos pārtika var tikt izmantota kā ierocis, kas šobrīd arī notiek Eiropas Savienības teritorijā.

Lielāko ekonomisko triecienu no Krievijas pārtikas produktu embargo saņēma valstis, kuras uz Krieviju orientēja vairāk kā 30% no sava augļu eksporta un šīs valstis ir Spānija, Grieķija, Polija, Beļģija un Itālija.

Neskatoties uz to, kā ES valstis ļoti aktīvi meklē jaunus noieta tirgus, Eiropas Savienība jau zaudēja daudz Krievijas pārtikas produktu embargo dēļ. Tieši ES zaudējumi augļu eksporta grupās: apelsīni-6,345 tūkst.\$, mandarīni-19,474 tūkst.\$, vīnogas-23,431 tūkst. \$, āboli-151,488 tūkst. \$, bumbieri-58,182 tūkst. \$, aprikozes-1,853 tūkst. \$, ķirši-4,518 tūkst. \$, persīki un nektarīni-37,206 tūkst. \$.

Orientācija uz vienu tradicionālu noieta tirgu tās ir partnerattiecību stabilitāte, izdevīgums, dažādi atvieglojumi un uzticība. Bet mūsdienu ģeopolitiskajā situācijā tradicionālais noieta tirgus pārveršas par ES vairāku valstu ekonomisko utopiju.

Mūsu pasaules ekonomiskas nestabilitātes laikā ražošanas un tirdzniecības diversifikācija ir vienīgā nodrošināšanās pret bankrotu.

ES tirgus – atvērta telpa eksporta pārorientācijai katrai ES dalībvalstij. Tā ir reāla alternatīva tām valstīm, kuras cieš ekonomisko triecienu no Krievijas pārtikas produktu embargo. Taču diemžēl šis tirgus nav perspektīvs. Tādu eksporta apjomu, kas tika vērsts uz Krieviju, ilgtermiņa griezumā nav iespējams realizēt Eiropas Savienībā kopumā, jo patēretāju daudzums ES samazinās ar katru gadu.

Valstis, kuras nav ES dalībvalstis, bet pēc ģeogrāfiskā novietojuma atrodas Eiropā arī ir laba alternatīva Krievijas tirgum. Grieķija jau ir Balkānu valstu tirdzniecības partneris. Spānija atrodas daudz tuvāk Balkāniem nekā to šī brīža lielākie augļu importētāji Dienvidāfrika vai Dienvidamerika. Spānijai ir visas iespējas attīstīt savas tirdzniecības attiecības ar Balkānu pussalas valstīm.

Pēc embargo ieviešanas Kazahstāna atvēra savu tirgu vairākām ES valstīm. Šajā sezonā Polija un Beļģija jau ieņēma pirmās vietas ābolu un bumbieru piegādē uz Kazahstānu. Kazahstānas tirgus var būt ļoti perspektīva alternatīva Krievijas tirgum netikai Beļģijas bumbieriem, bet arī Francijas un Itālijas āboliem.

Perspektīvākie ilgtermiņa tirgi var būt ASV, Kanāda, Ķīna, Vjetnama, Taizeme, Taivāna, Ziemeļāfrika, Dienvidamerika un Tuvie Austrumi. Taču nopietnākais šķērslis ir tāds, ka starp eksportētājiem un importētājiem neeksistē divpusējas tirdzniecības līgumsakarības un kopīgas sanītārās prasības. Sadarbības attiecību noformēšana var aizņemt gadus.

Acīm redzot, ka ātri un efektīvi aizvietot Krievijas tirgu nav iespējams. Krievijas embargo tika pieņemts uz vienu gadu un valstīm, kurām bija lieli eksporta apjomi uz Krieviju būtu lietderīgi nogaidīt kamēr embargo tiks atcelts vai atvieglots. Taču mūsdienu politiskajā situācijā ir jaatstāj kāda alternatīva un labāk būtu neorientēt visu tirdzniecības uzsvaru uz vienas valsts tirgu, šajā gadījumā – Krievijas. Jāmeklē jaunus perspektīvus ilgtermiņa tirgus, jāņem verā politiskās pozīcijas, kuras ieņem potenciālais tirdzniecības partneris, tā kā no tā var būt atkarīgas tālākās tirdzniecības attiecības. Krievijas tirdzniecības attiecības ar vairākām ES valstīm atdzīvies pēc embargo atcelšanas, bet Krievija var spert neparedzamus soļus, no kuriem cietīs valstis, kuras nemācīsies no šī brīža situācijas un lielu daļu no sava eksporta atkal sūtīs uz Krieviju.

## **IETEIKUMI**

Eiropas Savienības zaudējumi no Krievijas pārtikas produktu embargo tikai augļu nozarē sastādīja 302,500 tūkst. \$ (302 milj. un 500 tūkst.\$). Eiropas Savienības komisija lauksaimniekiem apsollīja izmaksāt 100% kompensāciju no gaidāmas peļņas, bet zaudējumi sastādīja daudz vairāk nekā ES komisija domāja.. Lauksaimniekiem piešķirtā kompensācija sastādīja 140 milj. \$ augļu un dārzeņu nozarē, kad ES eksports uz Krieviju šajā nozarē ir apmēram 1,45 mlrd.\$. Nauda tika sadalīta nevienmābīgi: 91,5 milj. \$ no tās aizgāja tikai uz ābolu sektoru, bet ābolu sektora zaudējumi sastādīja ap 152 milj.\$ . 48,5 milj.\$ tika piešķirti visam pārējam augļu un dārzeņu nozarēm. Acīmredzot, kā kompensācijas summa ir niecīga un nepārsegs ES valstu zaudējumus.

Eiropas komisijai ir adekvāti jānovērtē kompensācijas apmēru, ņemot verā visus ES valstu kompensācijas pieprāsījumus. Nedrīkst izvairīties no kompensācijas izmaksas vai samazināt izmaksas apjomus ar birokrātisko triku palīdzību.

Eiropas Savienības lauksaimniekiem ir jāliek īpatsvaru uz ES augļu eksporta pārorientēšanu, ražošanas un tirdzniecības diversifikāciju.

Lauksaimniecības eirokomisaram Čološam ir jā rūpejas par lauksaimniecības nozares izaugsmi un attīstību, un pārstavēt lauksaimniekus Eiropas komisijā, nevis otrādāk.

## LITERATŪRAS SARAKSTS

Гладкий, Ю., Сухоруков, В. 2006, Общая экономическая и социальная география зарубежных стран. Москва, Академия.

Nikodemus, O., Kārklīņš, A., Kļaviņš, M., Melecis, V. 2008, Augsnes ilgtspējīga izmantošana un aizsardzība, 179-186.

Шишков, Ю., 2001, Интеграционные процессы на пороге XXI века. Москва.

Turlajs, J.(red.) bez dat., Jaunais pasaules ģeogrāfijas atlants. Rīga, karšu izdevniecība Jāņa sēta, 21-31, 94-130.

Pearson, I., 1998., The atlas of the future. London, Routledge, 96-105.

Šenberga, E. 2014. *LATVIJAS EKSPORTA POZĪCIJAS PASAULES TIRGOS UN VALSTS EKSPORTA ATBALSTA SISTĒMA: Diplomdarbs*. Rīga, LU Ekonomikas un Vadības fakultāte, Latvijas universitāte.

Berjoza, A. 2014. *Latvijas galveno eksporta nozaru ģeogrāfiskās tendences (2000-2013): Maģistra darbs*. Rīga, LU Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte, Latvijas universitāte.

Stikāne, L., 2014., *LATVIJAS PREČU EKSPORTA KONKURĒTSPĒJAS SALĪDZINOŠĀ ANALĪZE AR ES VALSTĪM UN EKSPORTA ATTĪSTĪBAS SCENĀRIJI: Maģistra darbs*. Rīga, LU Ekonomikas un vadības fakultāte, Latvijas universitāte.

### Internēta resursi

Лавров, С., 2015., *Выступление и ответы на вопросы СМИ Министра иностранных дел России С.В.Лаврова на совместной пресс-конференции по итогам переговоров с Министром иностранных дел и сотрудничества Испании Х.М.Гарсией-Маргальо, Москва, 10 марта 2015 года*. Москва, Пресс-служба МИД России. Sk. 20.03.2015.

Pieejams

[http://mid.ru/bdomp/brp\\_4.nsf/newsline/854A19CCC92B54AC43257E040038EFA1](http://mid.ru/bdomp/brp_4.nsf/newsline/854A19CCC92B54AC43257E040038EFA1)

Delfi, 08.2014., *Меркель: предприятиям стран ЕС нужно искать альтернативные рынки*. Sk. 16.05.2015.

Pieejams <http://rus.delfi.lv/news/daily/latvia/merkel-predpriyatiam-stran-es-nuzhno-iskat-alternativnye-rynki.d?id=44860366#ixzz3aU57YAk6>

МК, 2014., *Испанские производители фруктов уже ощутили последствия ограничений на поставки в Россию*. Sk. 16.05.2015.

Pieejams <http://www.mk.ru/economics/2014/08/08/ispanskie-proizvoditeli-fruktov-uzhe-osshutili-posledstviya-ogranicheniy-na-postavki-v-rossiyu.html>

Справки, 2015. *Война санкций*. News. Sk. 05.04.2015

Pieejams <https://news.mail.ru/reference/30475/>

Еуропа, 2014. *Хронология двухсторонних отношений между Россией и ЕС*.

Представительство Европейского Союза в России. Sk. 05.04.2015.

Pieejams [http://eeas.europa.eu/delegations/russia/eu\\_russia/chronology/index\\_ru.htm](http://eeas.europa.eu/delegations/russia/eu_russia/chronology/index_ru.htm)

Европaс Комисија, 2014. *Лауксаимniecība, Ieskats Eiropas Savienības politikā* . Sk.

16.12.2014. Pieejams [http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/lv/agriculture\\_lv.pdf](http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/lv/agriculture_lv.pdf)

Европaс Комисија, 2014. *Тirdzniecība, Ieskats Eiropas Savienības politikā* . Sk. 16.12.2014.

Pieejams [http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/lv/trade\\_lv.pdf](http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/lv/trade_lv.pdf)

Worldmaps, 2012. *Top Ten Countries With Most Fruits Production, Maps of world* . Sk. 14.12.2014.

Pieejams <http://www.mapsofworld.com/world-top-ten/countries-with-most-fruits-production.html>

Valsts SIA "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" bez dat., *Polderi un hidroposteņi, Meliorācija* . Sk. 16.12.2014. Pieejams <http://www.zmni.lv/lv/page/polderi-un-hidroposteni>

Жолобецкий, Г. bez dat., *Производство фруктов в Нидерландах, Пропозиция*. Sk. 14.12.2014. Pieejams <http://agrosev.narod.ru/page149itemid2959number97.htm>

Боголюбов, А. 2013, *Цитрусовые растения, Экосистема*. Sk. 10.12.2014. Pieejams <http://www.ecosystema.ru/07referats/cultrast/i123.htm>

Аксенова, Л. 2002, *Ведущие страны виноградарства и виноделия, Страны*. Sk.14.12.2014. Pieejams <http://geo.1september.ru/article.php?ID=200200110>

Леонидов В., bez dat., *Мировые рекордсмены производства плодовых, Земля-кормилица* . Sk. 10.12.2014. Pieejams <http://www.arsvest.ru/archive/issue1017/garden/view26859.html>

Interfax, 04.02.2015., *Россия в январе снизила импорт продовольствия*. Sk. 13.04.2015.

Pieejams <http://www.interfax.ru/business/422036>

Dw, 07.08.2014., Russia announces 'full embargo' on most food from US, EU, *Business*. Sk. 13.04.2015. Pieejams <http://www.dw.de/russia-announces-full-embargo-on-most-food-from-us-eu/a-17838717>

Official Journal, 28.11.1997, AGREEMENT ON PARTNERSHIP AND COOPERATION establishing a partnership between the European Communities and their Member States, of one part, and the Russian Federation, of the other part, *1989 Agreement* . Sk. 20.04.2015 Pieejams [http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2003/november/tradoc\\_114138.pdf](http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2003/november/tradoc_114138.pdf)

European Commission, 24.01.2014., EU-Russia summit, *Brussels*. Sk. 10.04.2015. Pieejams [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-14-58\\_en.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-58_en.htm)

Европейский рынок груш, 26.11.2014., *Аграрный сектор*. Sk. 25.04.2015. Pieejams <http://www.bigness.ru/news/2014-11-26/grusha/146198/>

Augi, 2015, *Sugu enciklopēdija*. Sk. 28.03.2015. Pieejams <http://www.latvijasdaba.lv/augi/>

Fitomag, 2015., *В марте Польша увеличила экспорт яблока в Казахстан в 1,5 раза*. Sk.29.04.2015. Pieejams <http://www.fitomag.com>

АПК-информ, 2015., *Польша ищет новые рынки сбыта овощей и фруктов на замену России*. Sk.29.04.2015. Pieejams <http://www.fruit-inform.com/ru/news/163175>

АПК-информ, 2015., *В марте Украина увеличили импорт яблока почти вдвое*. Sk.29.04.2015. Pieejams <http://www.fruit-inform.com/ru/news/164086#.VVGgffCqngw>

Gazeta, 2015., *Плоды примирения*. Sk. 12.05.2015. Pieejams <http://www.gazeta.ru/business/2015/05/07/6673445.shtml>

Youtube, 2014., *Испанские фермеры бесплатно раздали предназначенные для России фрукты*, RT.[video] Sk. 16.05.2015. Pieejams <https://www.youtube.com/watch?v=YRGc4IcFJqs>

## Datubāzes

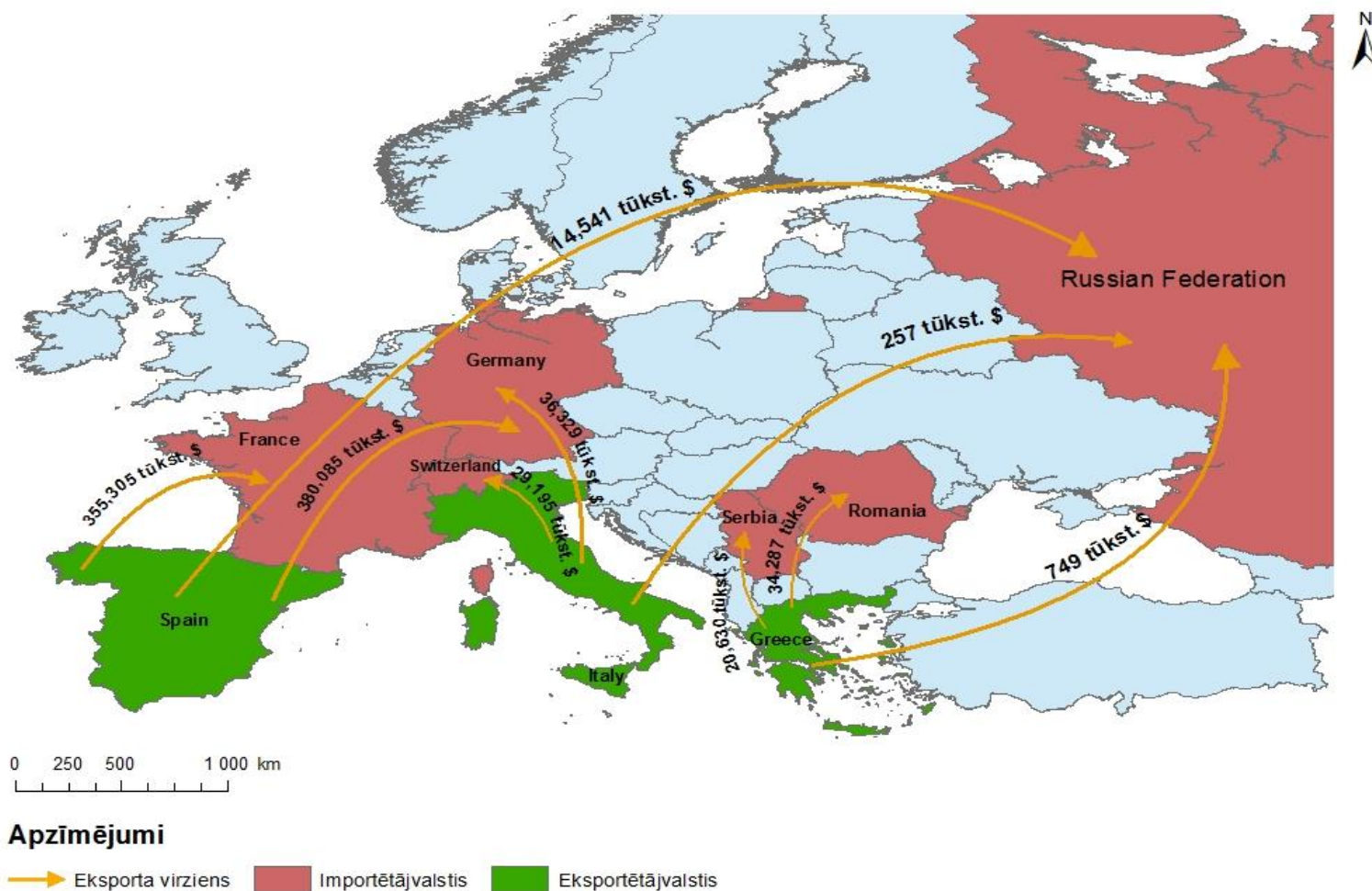
TradeMap, 2001-2013, *eksports*, ITC. Sk. 20.11.2014. Pieejams [http://www.trademap.org/Country\\_SelProduct.aspx](http://www.trademap.org/Country_SelProduct.aspx)

UNComtrade database, 2013-2014, *tradedata*. Sk. 30.03.2015. Pieejams <http://comtrade.un.org/>

## PIELIKUMI

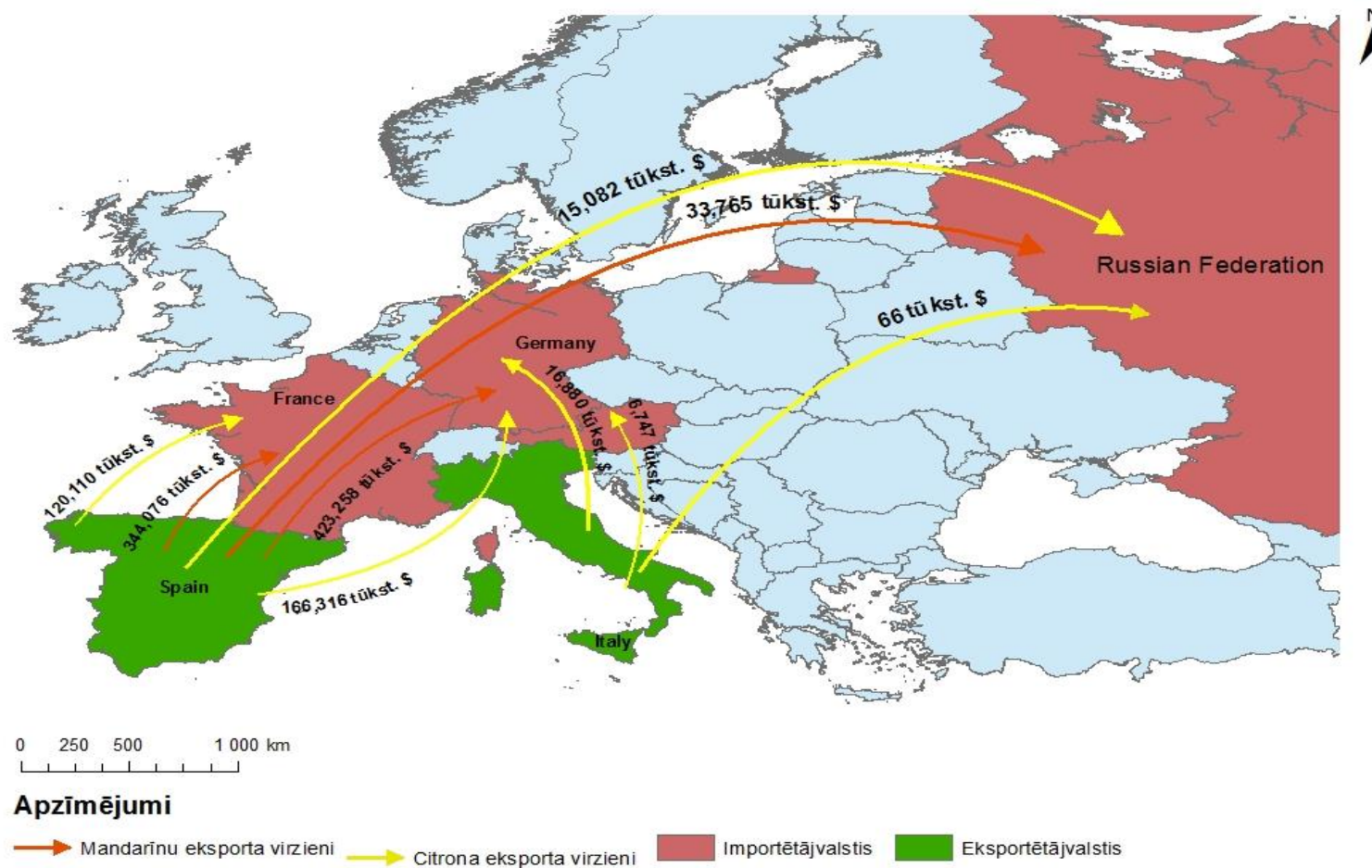
Kartogramma 1. Apelsīnu eksports.....	45
Kartogramma 2. Mandarīnu, klementīnu, citronu eksports.....	46
Kartogramma 3. Vīnogu eksports.....	47
Kartogramma 4. Arbūzu eksports.....	48
Kartogramma 5. Melones eksports.....	49
Kartogramma 6. Ābolu eksports.....	50
Kartogramma 7. Bumbieru un cidoniju eksports.....	51
Kartogramma 8. Aprikožu eksports.....	52
Kartogramma 9. Plūmju un ērkšķu plūmju eksports.....	53
Kartogramma 10. Ķiršu eksports.....	54
Kartogramma 11. Persiku un nektarīnu eksports.....	55
Tabula 1. ES galvenu augļu eksporta grupu saraksts.....	56
Tabula 2. ES galvenu augļu grupu eksporta raksturojošie radītāji, 2013 un 2014. I .....	57
Tabula 2.Turpinājums. ES galvenu augļu grupu eksporta raksturojošie radītāji, 2013 un 2014.II.....	58
Tabula 2.Turpinājums. ES galvenu augļu grupu eksporta raksturojošie radītāji,2013 un 2014.III .....	59
Tabula 3. ES galvenu augļu grupu eksporta vērtība uz Krieviju, 2013 un 2014, I.....	60
Tabula 3.Turpinājums. ES galvenu augļu grupu eksporta vērtība uz Krieviju, 2013 un 2014,II.....	61
Tabula 3. Turpinājums. ES galvenu augļu grupu eksporta vērtība uz Krieviju, 2013 un 2014,III.....	62

### 080510 Apelsīnu (svaigu vai žāvētu) eksports



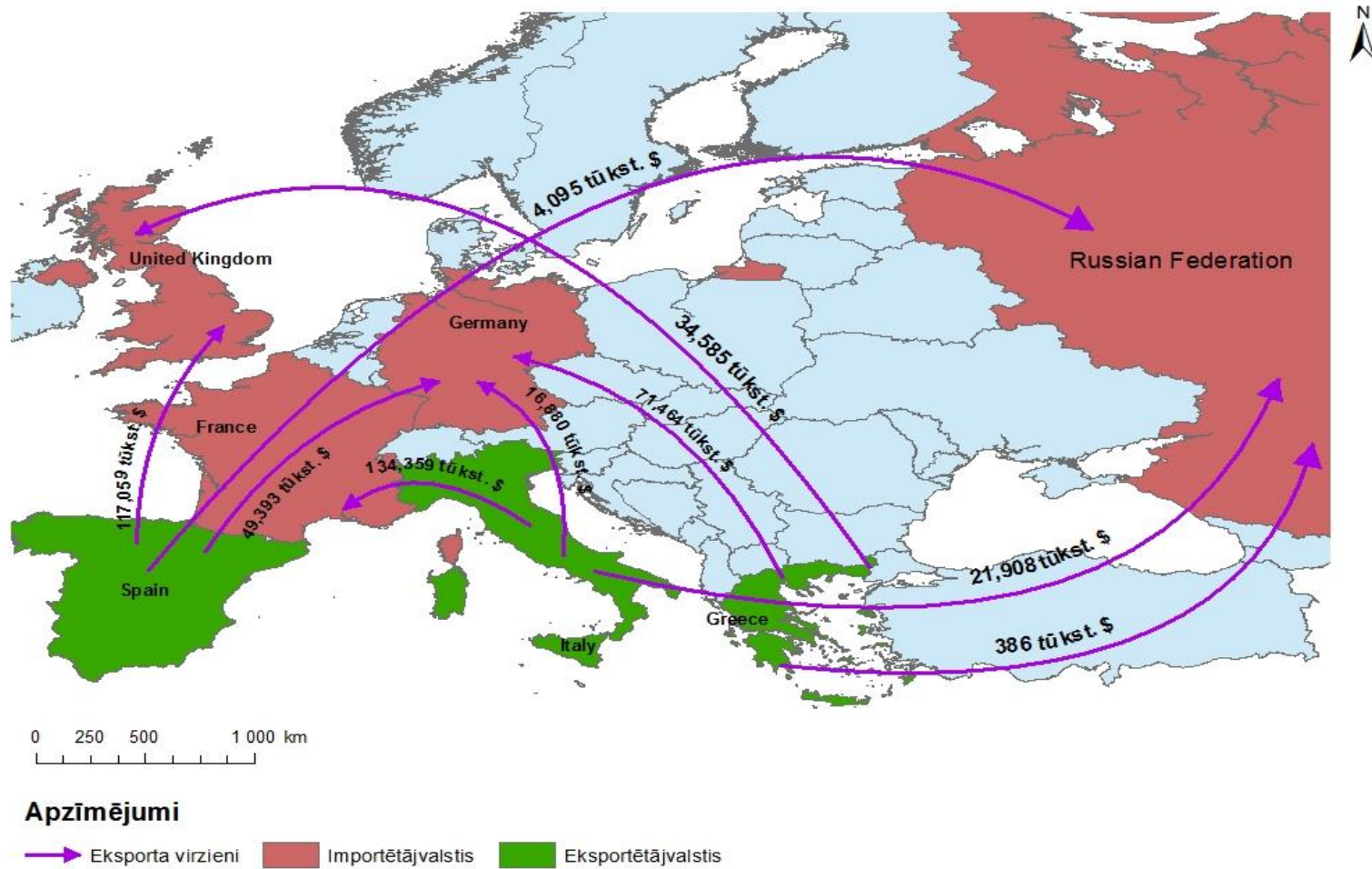
**Kartogramma 1.** ES apelsīnu (svaigu vai žāvētu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES apelsīnu (svaigu vai žāvētu) eksporta vērtība uz Krieviju, 2013. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

080520 Mandarīnu, klementīnu (žāvētu vai svaigu) un 080550 Citronu (žāvētu vai svaigu) eksports



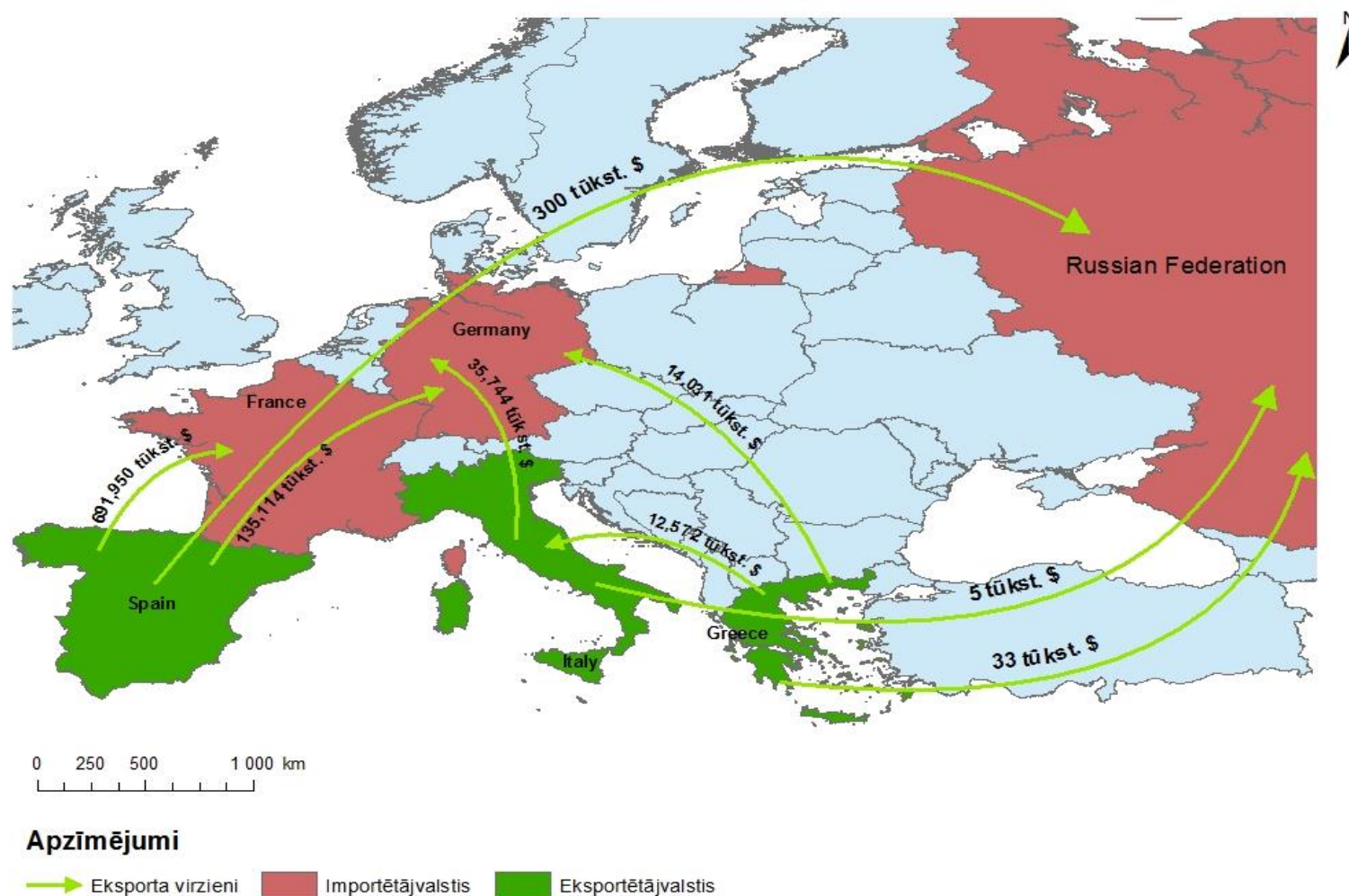
**Kartogramma 2.** ES mandaīnu, klementīnu (žāvētu vai svaigu) un citronu (žāvētu vai svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES mandaīnu, klementīnu (svaigu vai žāvētu) un citronu (svaigu vai žāvētu) eksporta vērtības uz Krieviju. 2013 (izstādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080610 Vīnogu (svaigu) eksports



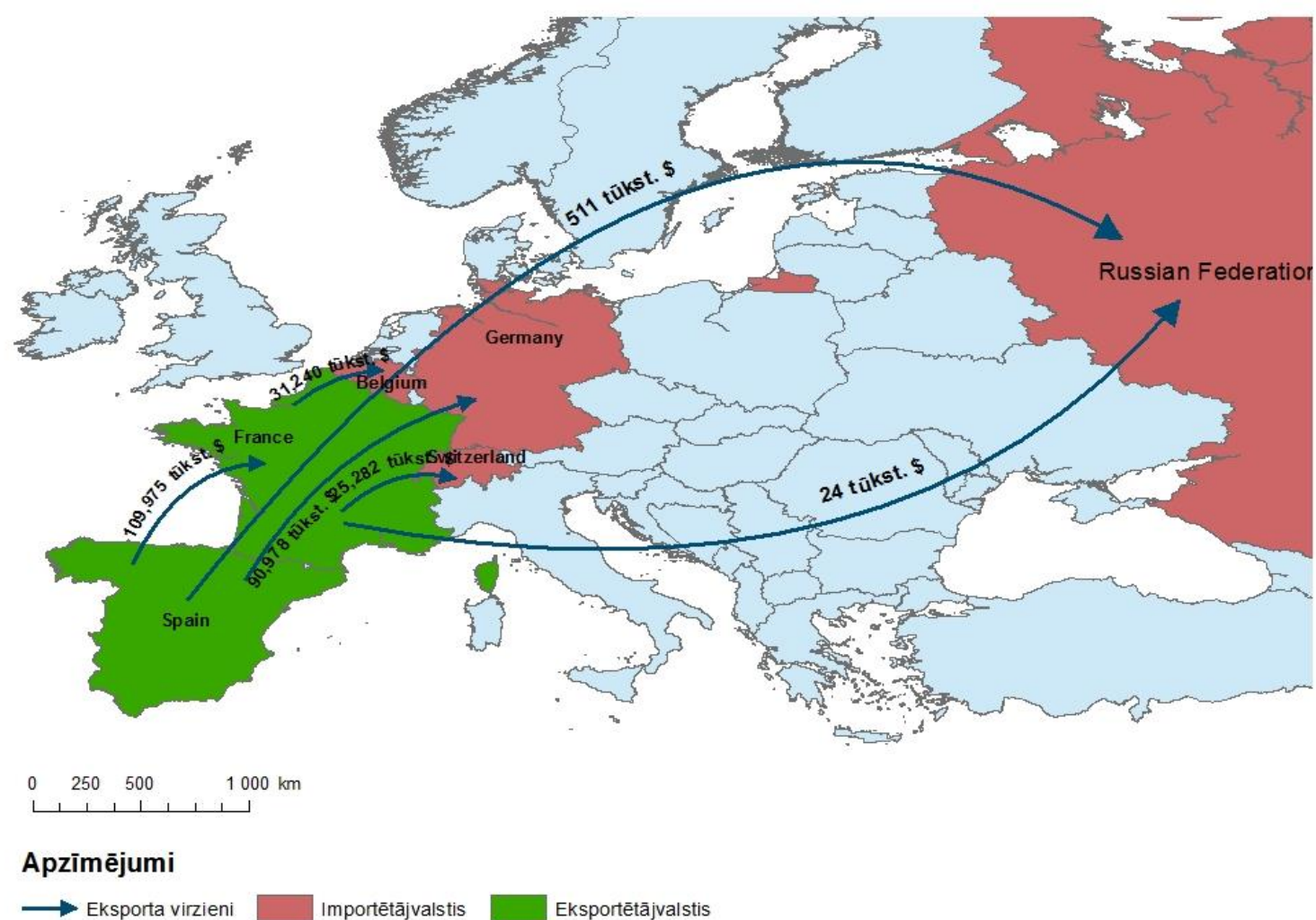
**Kartogramma 3.** ES vīnogu (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES vīnogu (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju. 2013. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080711 Arbūzu (svaigi) eksports



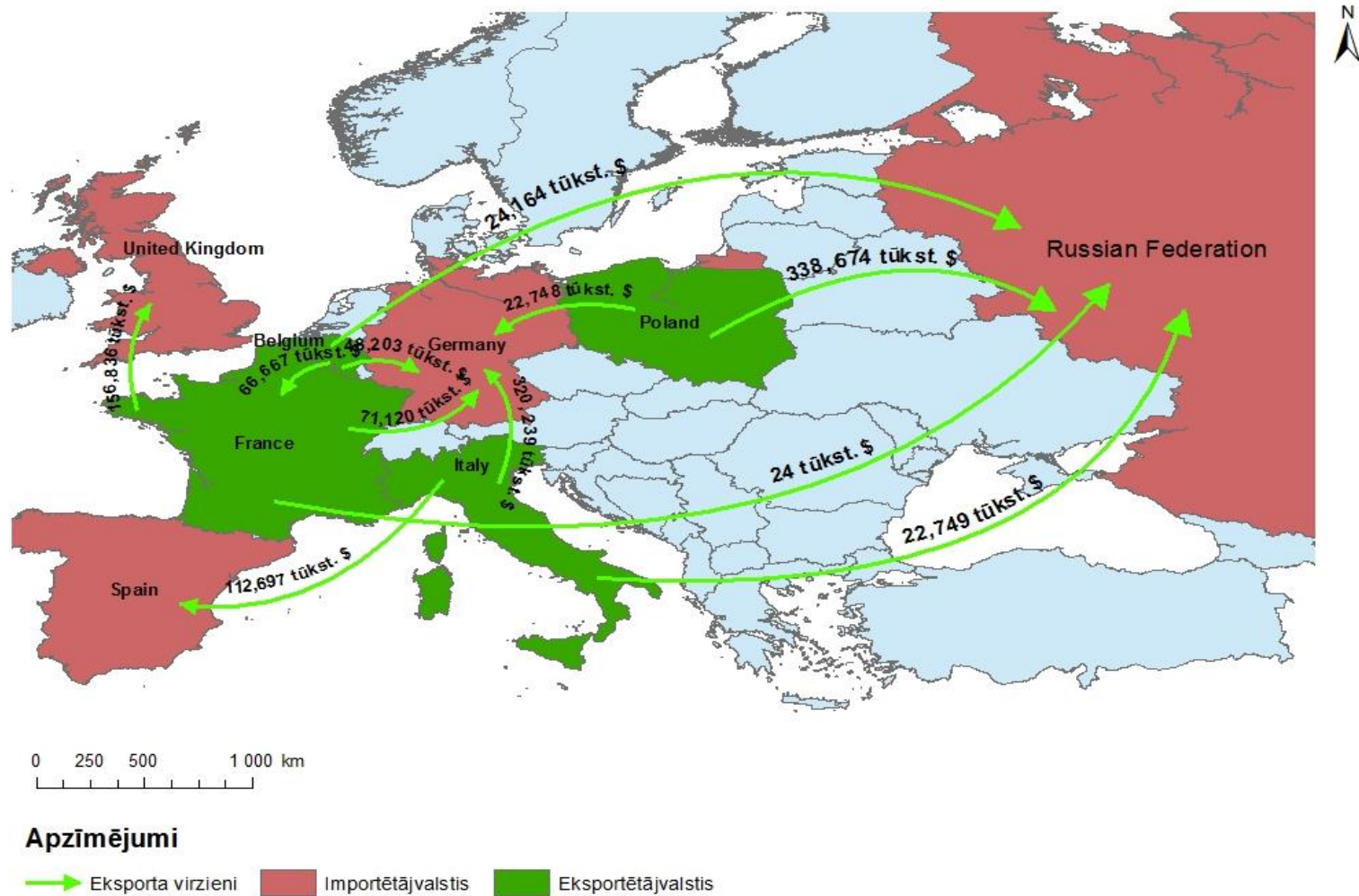
**Kartogramma 4.** ES arbūzu (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības, 2013. ES arbūzu (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju, 2013 (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080719 Melones (svaigas) eksports



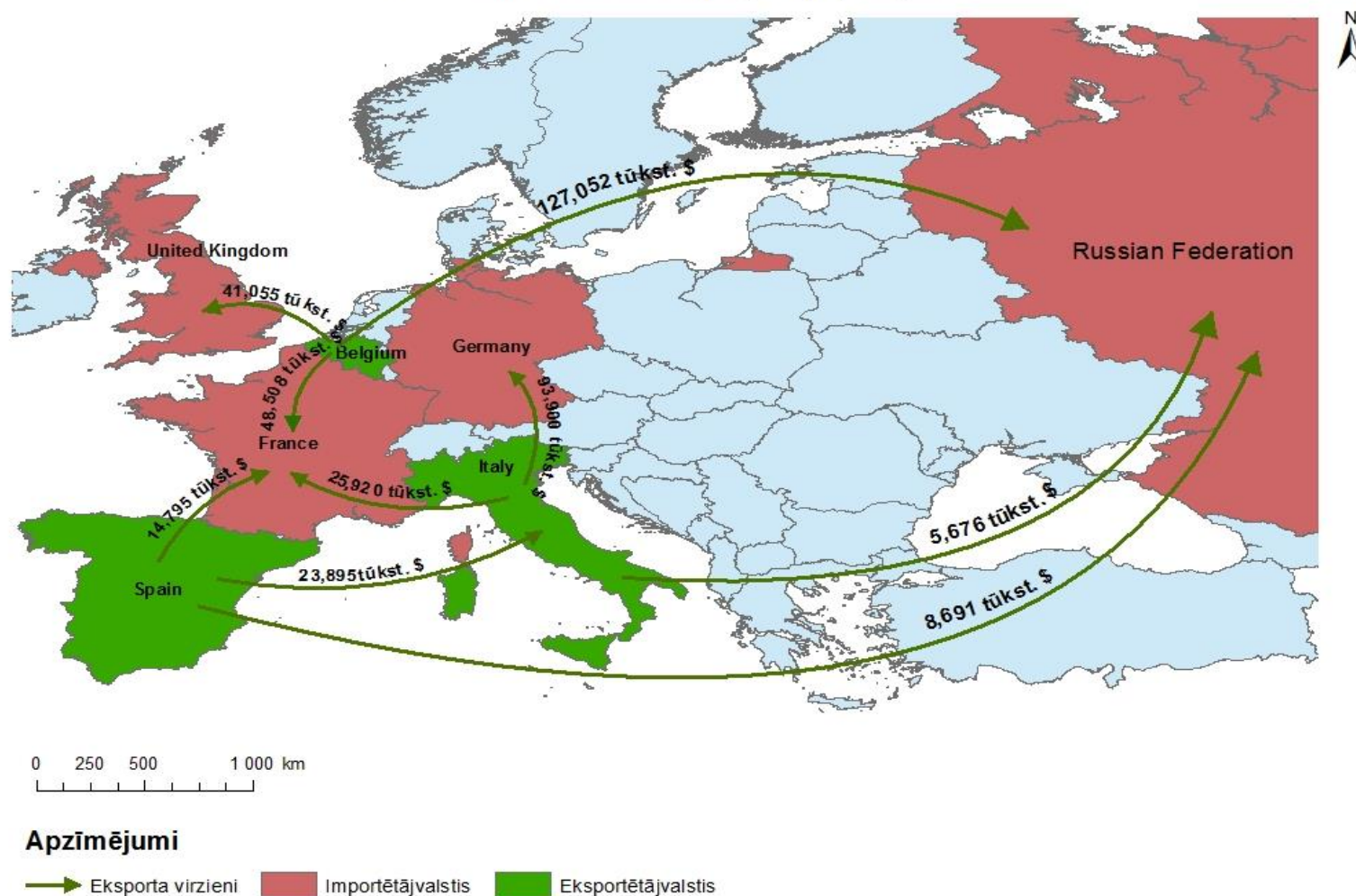
**Kartogramma 5.** ES melones (svaigas) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES melones (svaigas) eksporta vērtība uz Krieviju. 2013. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080810 Ābolu (svaigi) eksports



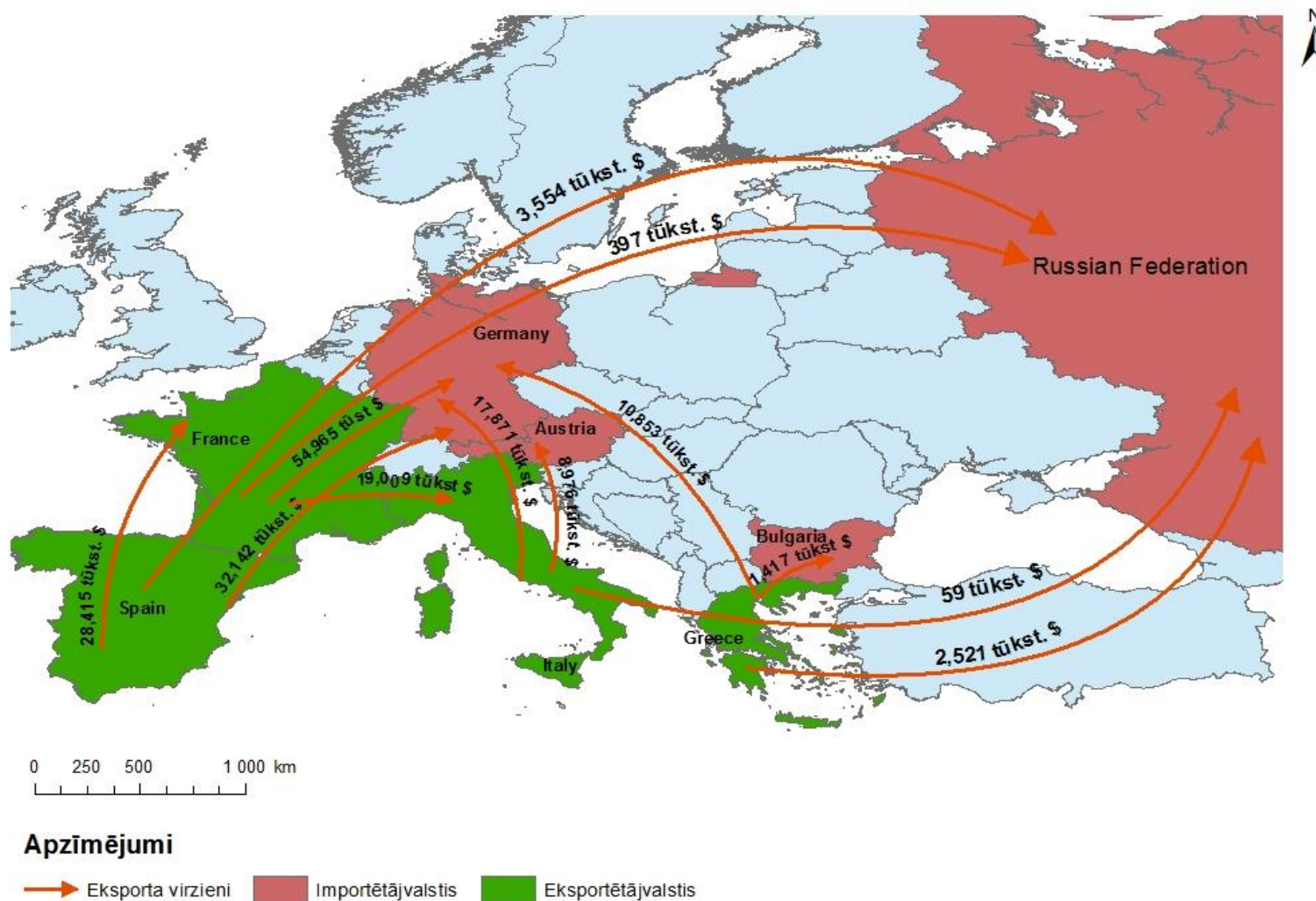
**Kartogramma 6** . ES ābolu (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES ābolu (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju, 2013. (izstadāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080820 Bumbieru un cidoniju (svaigu) eksports



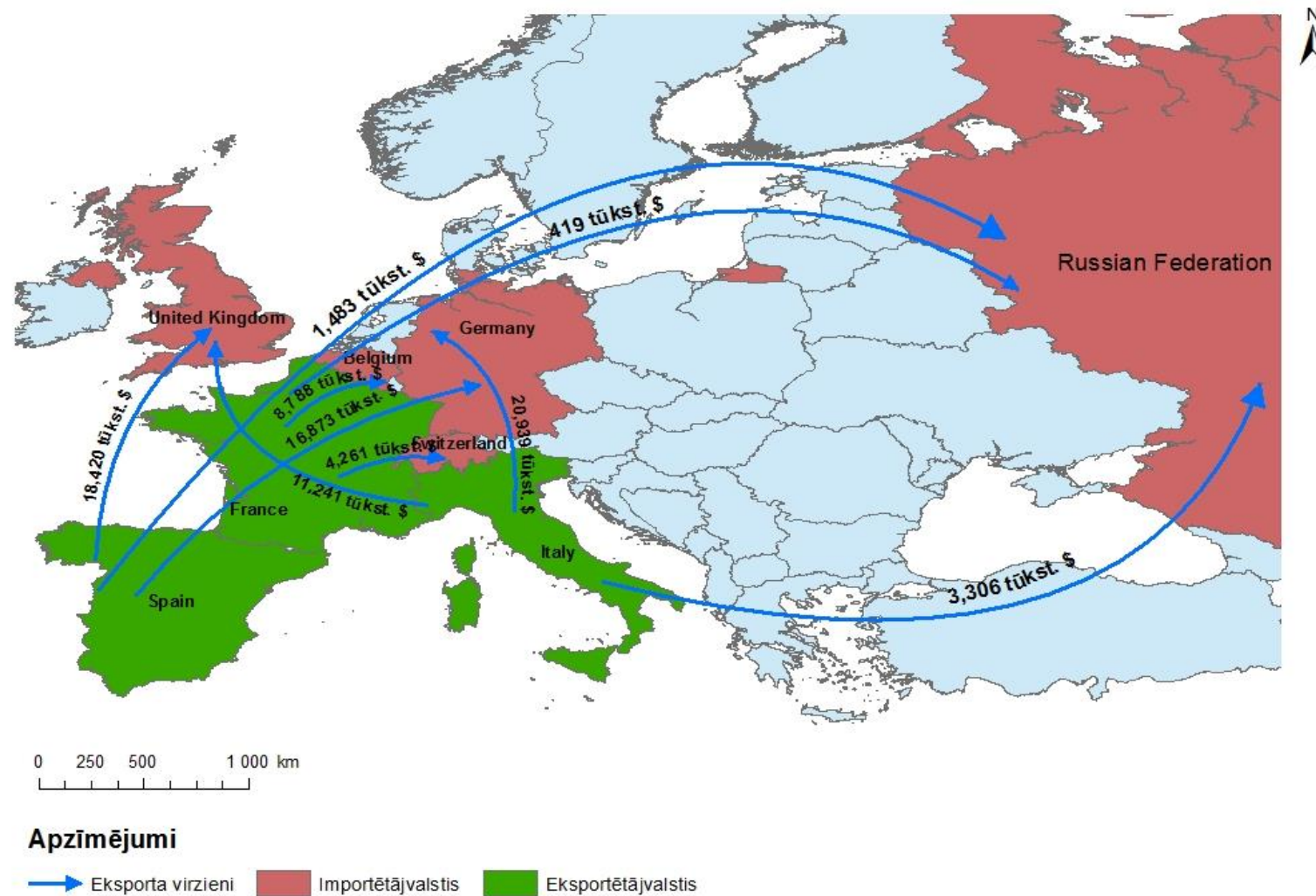
**Kartogramma 7.** ES bumbieru un cidoniju (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES bumbieru un cidoniju (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080910 Aprikožu (svaigu) eksports



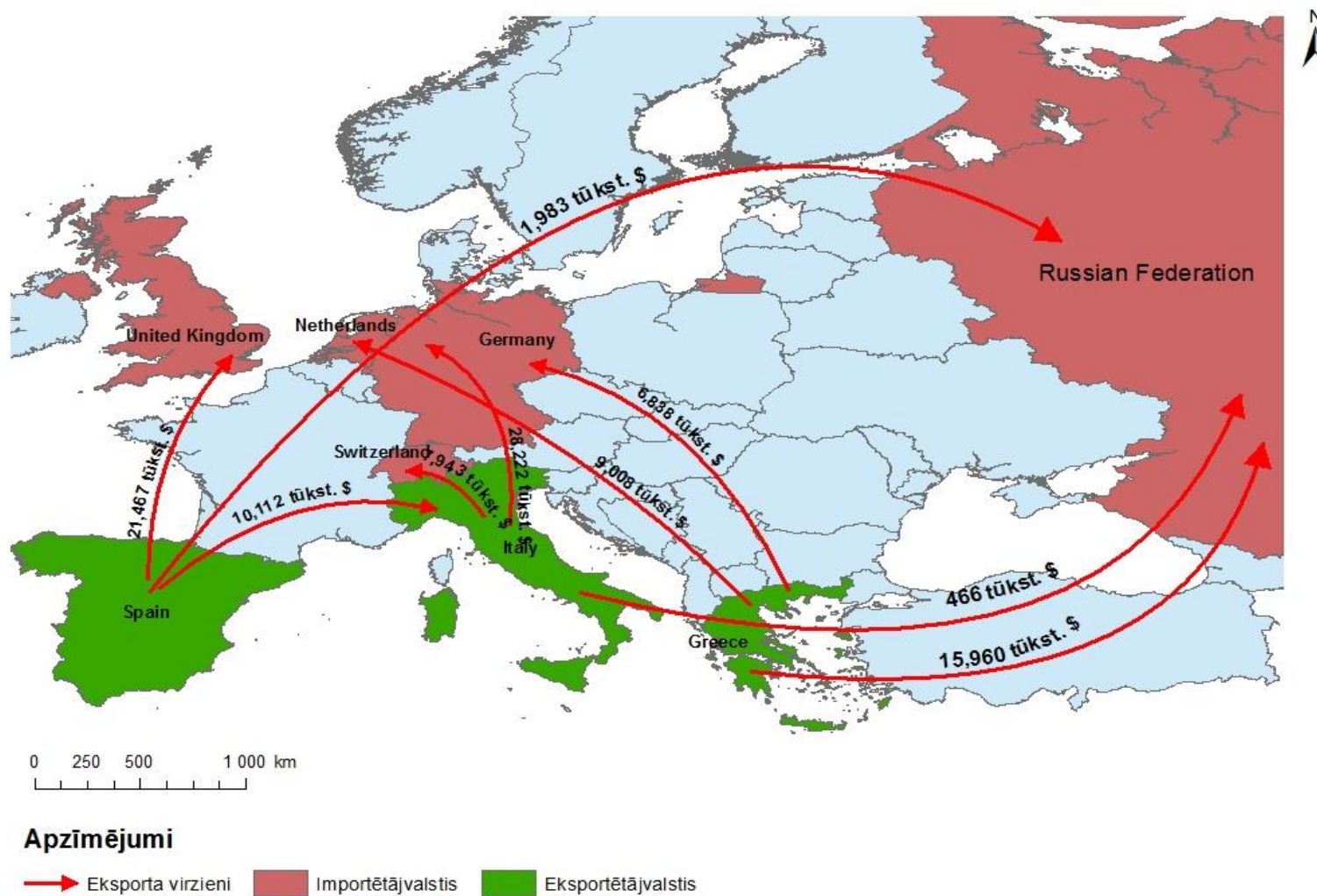
**Kartogramma 8** . ES aprikožu (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES aprikožu (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju. 2013. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080940 Plūmju (svaigas) un ērkšķu plūmju eksports



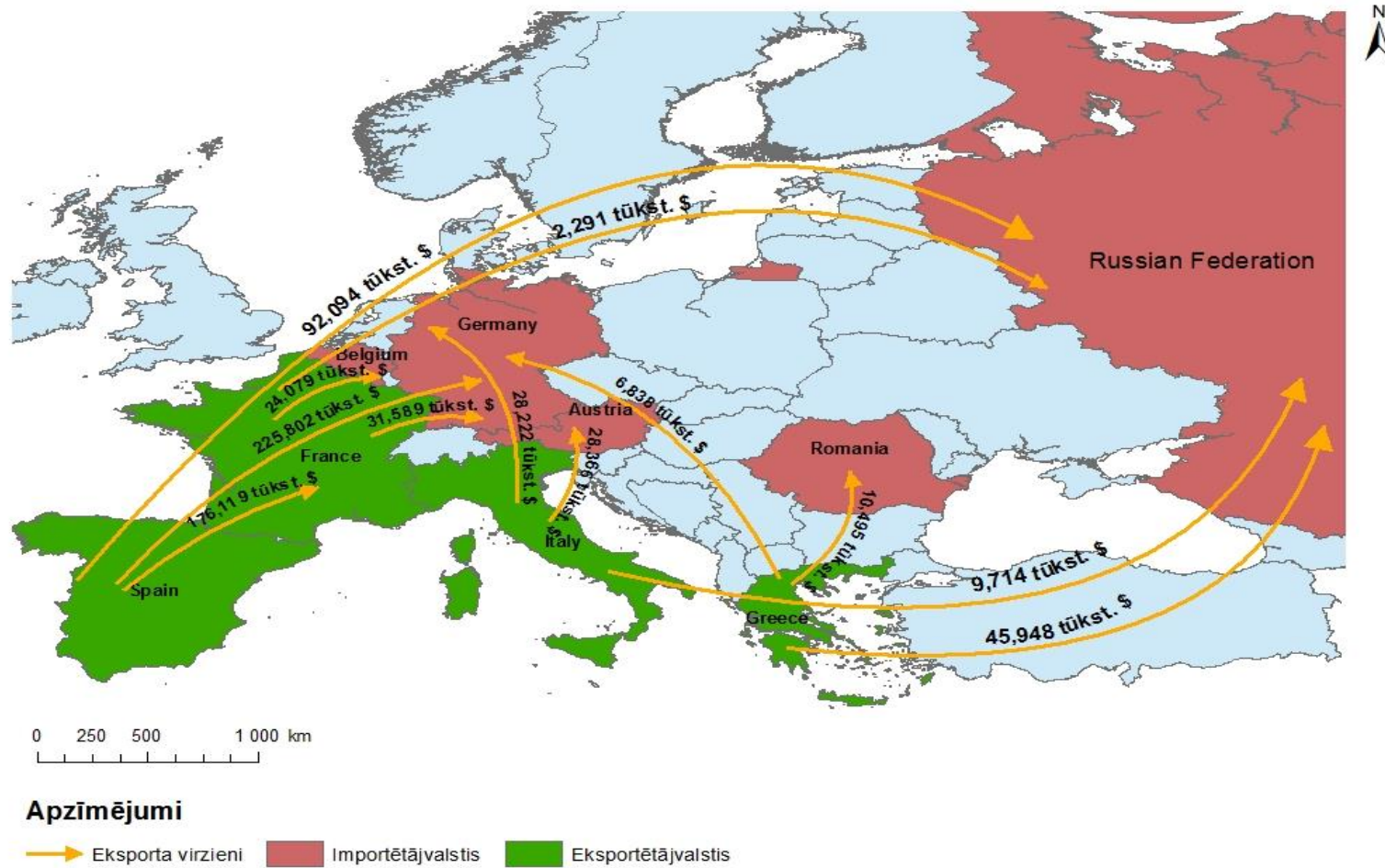
**Kartogramma 9.** ES plūmju (svaigu) un ērkšķu plūmju eksporta virzieni un vērtības. ES plūmju (svaigu) un ērkšķu plūmju eksporta vērtība uz Krieviju, 2013. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080920 Ķiršu (svaigi) eksports



**Kartogramma 10** . ES ķiršu (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES ķiršu (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju. 2013. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

### 080930 Persiku un nektarīnu (svaigi) eksports



**Kartogramma 11** . ES persiku un nektarīnu (svaigu) eksporta galvenie virzieni un vērtības. ES persiku un nektarīnu (svaigu) eksporta vērtība uz Krieviju. (izstrādāja autore, ArcGis 10.1, izmantojot Trademap datus)

ES galvenu augļu eksporta grupu saraksts (tika ņemti tikai ES audzētie augļi)(izstrādāja autore, avots: Trademap)

Tabula 1.

<b>Augļu grupa, apakšgrupa, Nr.</b>		
<b>Nr.</b>	<b>english</b>	<b>latviešu</b>
<b>0805</b>	Citrus fruit, fresh or dried	Citrusaugļi, svaigi vai žāvēti
<b>080510</b>	Oranges, fresh or dried	Apelsīni, svaigi vai žāvēti
<b>080520</b>	Mandarins (tang&sats) clementines& wilkgs &sim citrus hybrids ,fresh/drid	Mandarīni, clementīni
<b>080550</b>	Fresh or dried lemons "Citrus limon, Citrus limonum" and limes "Citrus	Citroni, svaigi vai žāvēti
<b>080540</b>	Grapefruit, fresh or dried	Greipfruti, svaigi vai žāvēti
<b>0806</b>	Grapes, fresh or dried	Vīnogas, svaigi vai žāvēti
<b>0807</b>	Melons (including watermelons) & papayas, fresh	Melones(arbūzi), papajas, svaigas
<b>080711</b>	Watermelons, fresh	Arbūzi, svaigi
<b>080719</b>	Melons, fresh, other than watermelons	Melones, svaigas
<b>0808</b>	Apples, pears and quinces, fresh	Āboli, bumbieri, cidonija, svaigi
<b>080810</b>	Apples, fresh	Āboli, svaigi
<b>080820</b>	Pears and quinces, fresh	Bumbieri, cidonija, svaigi
<b>0809</b>	Apricots, cherries, peaches, nectarines, plums & sloes, fresh	Aprikozes, ķirši, persiki, nektarīni, plūmes, ērķšplūmes, svaigas
<b>080910</b>	Apricots, fresh	Aprikozes, svaigas
<b>080920</b>	Cherries, fresh	Ķirši, svaigi
<b>080930</b>	Peaches, including nectarines, fresh	Persiki, nektarīni, svaigi
<b>080940</b>	Plums and sloes, fresh	Plūmes,ērķšplūmes, svaigas

ES galvenu augļu grupu eksporta raksturojošie radītāji, 2013 un 2014. I (izstrādāja autore,avots:Trademap)

Tabula 2.

	grupa, valsts	viet a p.	vērtība tūkst. \$ 2013	galv. Partneri-importētāji	pasaules ainava	vērtība tūkst. \$ 2014
<b>0805 Citrus fruit, fresh or dried</b>	<b>080510 Oranges, fresh or dried</b>					
	Spānija	1	1,468,990	Vācija, Francija, Nīderlande, Itālija, Lielbritānija	2.ASV 3Dāfrika	1,256,341
	Nīderlande	5	228,354	Vācija, Beļģija, Francija, Spānija	4Eģipte	184,519
	Grieķija	6	184,517	Rumānija, Serbija, Polija, Vācija	7Turcija	168,364
	Itālija	9	126,023	Vācija, Šveice, Austrija, Francija	8Austrālija	107,35
	<b>080520 Mandarins (tang&amp;sats) clementines&amp; wilkgs &amp;sim citrus hybrids ,fresh/drid</b>					
	Spānija	1	1,703,896	Vācija, Francija, Lielbritānija, Polija, Nīderlande	2 Ķīna 3Turcija 4Moroka 5Pakistāna	1,769,760
	Nīderlande	7	87,9	Vācija, Zviedrija, Beļģija, Lielbritānija	6Dāfrika 8Peru 9Čīle	76,883
	<b>080550 Fresh or dried lemons "Citrus limon, Citrus limonum" and limes "Citrus</b>					
	Spānija	1	619,63	Vācija, Francija, UK, Itālija Polija, Nīderlande	2 Turcija 3Meksika 4Argentīna	744,336
	Nīderlande	5	232,953	Vācija, Lielbritānija, Francija, Polija	6ASV	269,33
	Itālija	9	51,617	Vācija, Austrija, Francija, Hungrārija, Slovenija	7Dāfrika 8Brazīlija	60,322
	<b>080540 Grapefruit, fresh or dried</b>					
	Nīderlande	1	137,568	Vācija, Francija Polija, Čehija, Spānija	2Ķīna 3ASV 4Dāfrika	119,658
	Spānija	7	51,92	Vācija, Francija, Polija	5Turcija 6Israēla	45,275

0806 Grapes, fresh or dried	080610 Grapes, fresh					
	Itālija	3	815,016	Vācija, Francija, Polija, Šveice	1Čīle 2ASV	733,887
	Nīderlande	4	777,42	Vācija, Polija, Dānija, Beļģija	5Peru	733,285
	Spānija	7	316,164	Lielbritānija, Vācija, Portugāle, Francija	6DAfrika	347,491
	Grieķija	13	173,09	Vācija, Lielbritānija, Nīderlande	8Ķīna 9Indija	228,79
0807 Melons (watermelons) & papayas, fresh	080711 Watermelons, fresh					
	Spānija	1	352,501	Vācija, Francija, Nīderlande, Lielbritānija	2Meksika	306,277
	Itālija	4	87,935	Vācija, Polija, Šveice, Francija, Austrija	3ASV	70,927
	Nīderlande	5	70,83	Vācija, Dānija, Somija, Norveģija	7Vjetmana	92,368
	Grieķija	6	63,577	Vācija, Itālija, Nīderlande, Lielbritānija	8Ķīna	51,381
	080719 Melons, fresh				3Brazīlija	
	Spānija	1	385,862	Francija, Vācija, Lielbritānija	4Gvatemala	336,019
	Nīderlande	2	152,874	Vācija, Lielbritānija, Itālija, Beļģija, Zviedrija	5ASV	161,784
	Francija	7	84,847	Beļģija, Šveice, Itālija, Vācija	6Meksika	86,091
	8Hondurasa					
0808 Apples, pears and quinces, fresh	080810 Apples, fresh					
	Itālija	3	933,959	Vācija, Spānija, Lībija, Lielbritānija		978,001
	Francija	5	652,166	Lielbritānija, Vācija, Spānija, Nīderlande, Beļģija		717,35
	Polija	6	568,674	Krievija, Baltkrievija, Ukraina, Vācija	1ASV 2Ķīna	460,596
	Nīderlande	7	459,827	Vācija, Francija, Beļģija, Lielbritānija	4Čīle	222,476
	Beļģija	10	225,134	Francija, Vācija, Nīderlande, Krievija	8DAfrika	150,737
	Spānija	12	100,388	Francija, Portugāle, Lielbritānija	9JaunZelande	107,562
	11Argentīna					
	080820 Pears and quinces, fresh					
	Nīderlande	1	453,916	Vācija, Lielbritānija, Francija, Beļģija, Krievija	2Argentīna	334,424
	Beļģija	4	345,368	Krievija, Francija, Lielbritānija, Nīderlande	3Ķīna 5ASV	282,725
	Itālija	6	193,003	Vācija, Francija, Lībija, Lielbritānija, Austrija	7DAfrika	212,516
	Spānija	9	125,969	Itālija, Francija, Vācija, Brazīlija, Krievija	8Čīle	118,97

<b>0809 Apricots, cherries, peaches, nectarines, plums &amp; sloes, fresh</b>	<b>080910 Apricots, fresh</b>					
	Spānija	1	122,813	Vācija, Francija, Itālija, Lielbritānija	3Uzbekistāna	110,157
	Francija	2	112,47	Vācija, Itālija, Šveice, Beļģija	4Turcija	121,203
	Itālija	5	36,877	Vācija, Austrija, Šveice, Slovenija	7ASV	46,235
	Grieķija	6	22,029	Vācija, Krievija, Bulgārija, Čehija	8Armenija	21,403
	<b>080920 Cherries, fresh</b>					
	Spānija	4	80,493	Lielbritānija, Itālija, Francija, Vācija, Nīderlande	1ASV 2Čīle	110,778
	Itālija	5	58,519	Vācija, Šveice, Austrija, Beļģija	3Turcija	30,781
	Grieķija	6	49,938	Krievija, Nīderlande, Vācija, Bulgārija	7Uzbekistāna	43,429
	Nīderlande	10	31,789	Vācija, Beļģija, Somija, Francija, Zviedrija	8Canada	27,777
	<b>080930 Peaches, including nectarines, fresh</b>					
	Spānija	1	1,009,977	Vācija, Francija, Krievija, Itālija, Lielbritānija	9Austrālija	956,598
	Itālija	2	363,505	Vācija, Austrija, UK, Poland, Šveice, Čehija	3ASV 4Čīle	241,608
	Grieķija	5	110,58	Krievija, Ukraina, Rumānija, Vācija	7Jordānija	113,396
	Francija	6	101,786	Vācija, Beļģija, Šveice, Itālija	8Beļģija	78,778
	<b>080940 Plums and sloes, fresh</b>					
	Spānija	2	113,66	Brazīlija, Lielbritānija, Vācija, Francija, Itālija	1Čīle 3ASV	132,166
	Itālija	5	76,514	Vācija, UK, Norveģija, Krievija, Austrija	4DAfrika	59,285
	Nīderlande	6	61,061	Vācija, Spānija, Lielbritānija, Norveģija, Dānija	7Uzbekistāna	47,857
	Francija	8	28,124	Beļģija, Šveice, Vācija, Nīderlande, Lielbritānija	9Serbija	21,771

ES galvenu augļu grupu eksporta vērtība uz Krieviju, 2013 un 2014, I (izstrādāja autore, avots: Trademap)

Tabula 3.

	grupa, valsts	uz Krieviju, tūkst. \$ 2013	uz Krieviju tūkst.\$ 2014	uz Krieviju eksportē
<b>0805 Citrus fruit, fresh or dried</b>	<b>080510 Oranges, fresh or dried</b>			Eģipte, Dāfrika
	Spānija	14,541	8,704	
	Nīderlande	2,165	1,408	
	Grieķija	749	268	
	Itālija	257	230	
	<b>080520 Mandarins clementines &amp; wilkgs &amp; sim citrus hybrids ,fresh/drid</b>			Maroka, Turcija, Ķīna, Pakistāna
	Spānija	33,765	14,291	
	Nīderlande	1,622	1,863	
	<b>080550 Fresh or dried lemons "Citrus limon, Citrus limonum" and limes "Citrus</b>			Turcija, Argentīna, Dāfrika
	Spānija	15,082	21,274	
	Nīderlande	554	3,534	
	Itālija	66	24	
	<b>080540 Grapefruit, fresh or dried</b>			Ķīna, Turcija, Dāfrika, Israēla
	Nīderlande	1,016	1,614	
	Spānija	184	103	

0806 Grapes, fresh or dried	080610 Grapes, fresh			
	Itālija	21,908	2,029	
	Nīderlande	5,371	3,893	
	Spānija	4,095	767	
	Grieķija	386	163	Turcija, Čīle
0807 Melons (including watermelons) & papayas, fresh	080711 Watermelons, fresh			
	Spānija	300	217	
	Itālija	5	0	
	Nīderlande	23	600	
	Grieķija	33	0	Irāna, Brazīlija, Ķīna, Turcija
	080719 Melons, fresh			
	Spānija	511	483	
	Nīderlande	159	745	
Francija	24	0	Brazīlija, Ķīna	
0808 Apples, pears and quinces, fresh	080810 Apples, fresh			
	Itālija	22,749	26,247	
	Francija	14,032	17,464	
	Polija	338,674	196,135	
	Nīderlande	4,423	4,924	
	Beļģija	24,164	15,983	
	Spānija	1,209	441	Polija, Moldova, Ķīna, Serbija
	080820 Pears and quinces, fresh			
	Nīderlande	36,622	37,027	
	Beļģija	127,052	78,646	
	Itālija	5,676	3,058	
	Spānija	8,691	1,533	Beļģija, Argentīna, Nīderlande, Polija,

ES galvenu augļu grupu eksporta vērtība uz Krieviju, 2013 un 2014, III.(izstrādāja autore,avots:Trademap)

Tabula 3. Turpinājums

<b>0809 Apricots, cherries, peaches, nectarines, plums &amp; sloes, fresh</b>	<b>080910 Apricots, fresh</b>			
	Spānija	3,554	1,701	Turcija, Uzbekistāna , Armenija
	Francija	397	1,639	
	Itālija	59	615	
	Grieķija	2,521	3,458	
	<b>080920 Cherries, fresh</b>			
	Spānija	1,983	3,376	
	Itālija	466	532	
	Grieķija	15,96	11,442	
	Nīderlande	~	527	
	<b>080930 Peaches, including nectarines, fresh</b>			
	Spānija	92,094	68,743	Spānija, Grieķija, Turcija
	Itālija	9,714	5,958	
	Grieķija	45,948	37,394	
	Francija	2,291	746	
	<b>080940 Plums and sloes, fresh</b>			
Spānija	1,493	2,508	Serbija, Moldova, Itālija	
Itālija	3,306	455		
Nīderlande	264	384		
Francija	419	132		